

Град Лозница

Стратегија социјалне заштите Лознице 2016 -2020

A 3D graphic of a blue cube with a white grid pattern on its faces. The cube is positioned on a grey base. The year "2016." is written in black text on the right side of the cube.

2016.

Садржај

1. Увод.....	3
2. Резиме.....	4
3. Визија.....	7
4. Мисија.....	8
5. Вредности и принципи.....	9
6. Профил локалне заједнице	10
7. Анализе актера социјалне заштите у Лозници	11
8. Анализа корисника социјалне заштите	51
9. Стратешки правци развоја социјалне заштите.....	60
10. Стратешки циљеви социјалне заштите.....	61
11. Стратешки приоритети.....	61
12. Стратешке мере и акције.....	62
13. Праћење и оцењивање успешности остваривања Стратегије.....	64
14. Прилози.....	67
14.1. Акциони план Стратегије развоја социјалне заштите у граду Лозница за 2016. годину.....	посебан документ
14.2. Законски оквир у области социјалне заштите у Републици Србији.....	67

1. Увод

Стратегија социјалне заштите града Лозница 2016-2020. године је документ којим се пружају смернице за развој социјалне заштите у граду Лозница у складу са националним приоритетима а у циљу бржег развоја Града и укључивања свих група грађана у социјални живот локалне заједнице. Стратешки правци развоја социјалне заштите усмерени су на побољшање социјалног статуса свих грађана, а посебно социјално осетљивих група као што су деца и млади, жртве насиља, оцобе са инвалидитетом, итд. Мере и програми планирани овим стратешким документом подразумевају превенцију, помоћ и подршку појединцима и породицама, оснаживање за самостално задовољавање животних потреба а све са циљем унапређења квалитета живота, повећања социјалне укључености и смањења сиромаштва.

Стратегија социјалне заштите Лознице 2016-2020 године, је значајан документ настао на иницијативу Града а у оквиру пројекта „Иницијатива за социјалну укљученост у Лозници“ који је реализовало УГ „Искра-Лозница“ у партнерству са градском управом Лознице.

Пројекат је подржан од Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије и финансиран од стране Швајцарске агенције за развој и сарадњу у оквиру програма “Локалне иницијативе за повећање социјалне укључености и смањење сиромаштва”. Општи циљ овог програма је да пружањем подршке организацијама цивилног друштва, локалним самоуправама и другим релевантним актерима из јавног и приватног сектора, допринесе реализацији препорука дефинисаних Другим националним извештајем о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва.

У изради ове Стратегије учествовао је Тим именован Решењем градоначелника, кога су чинили представници локалне самоуправе, јавних институција, установа и удружења грађана. На тај начин Градска управа Лознице је показала да препознаје своју одговорност за развој социјалне заштите и интегрисан, мултисекторски приступ проблемима корисника права и услуга у овој области.

Тим за израду Стратегије социјалне заштите

1. Милојка Смиљанић, Градска управа Лозница
2. Радојка Станковић, Градска управа Лозница
3. Роса Савић, Градска управа Лозница
4. Данијела Мирковић, Градска управа Лозница
5. Прим др Нада Ђурић, координатор пројекта УГ „Искра“
6. Љиљана Ранковић, УГ „Искра“
7. Тања Глишић, Омладински центар Лозница
8. Светлана Обрадовић, Средња техничка школа Лозница
9. Ђурђина Симић, ОШ „Јован Цвијић“ Лозница
10. Сања Грујичић, Центар за социјални рад Лозница
11. Весна Мелезовић, Црвени крст Лозница
12. Станиша Чабаркапа, Предшколска установа „Бамби“ Лозница
13. Бранко Лукић, Национална служба за запошљавање, Лозница
14. Др Милена Филиповић, Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница
15. Др Дарко Тешмановић Дом здравља „Др Миленко Марин“ Лозница
16. Љиљана Марић-Марковић Удужење глувих и наглувих, Лозница
17. Милош Прљић УГ „Жива ватра“ Јошева

На изради документа стручну и професионалну подршку пружила је сарадница на пројекту „Иницијатива за социјалну укљученост“, Бранка Павловић, психолог.

2. Резиме

Град Лозница се налази на западу Србије, на граници са Босном и Херцеговином. Град обухвата 54 насеља, од којих су Лозница и Бања Ковиљача класификована као градска. Са површином од 612 км Град заузима 0,7% територије Републике Србије. Лозница је природни, привредни, саобраћајни и културни центар овог дела Подриња. Према попису из 2011. године у Граду живи 84.925 становника од чега је на територији града стално насељено 79.327, односно 1,1% укупног становништва Србије. Према процени Републичког завода за статистику, средином 2014. године у Лозници је живело 77.543 становника, од тога 39.444 жена и 38.099 мушкараца¹. Стопа природног прираштаја у 2014. години је била: - 4. Просечна старост становништва је 42 године.

ВИЗИЈА социјалне заштите града Лознице је: Лозница 2020. је место у коме грађани осећају социјалну сигурност, остварују своја права у социјалној заштити и учествују заједно са одговорним актерима у креирању различитих услуга социјалне заштите.

Лозница је средина која уважава различитости, и верује да оне пружају нове могућности за развој свеобухватне социјалне заштите, тако да се континуирано унапређују:

- Доступност и квалитет постојећих услуга и активан развој нових услуга социјалне заштите;
- Превенција сиромаштва и унапређење капацитета породице и појединца;
- Социјално укључивање осетљивих група грађана.

Континуиран развој социјалне заштите заснива се на планирању које прати потребе становништва, карактеристике средине и на активној сарадњи са грађанима у реализацији свих планова. То омогућава да се креирају ефикасне услуге, развија њихова понуда и плурализам пружалаца тих услуга.

Мисија социјалне заштите Лознице је да постанемо социјално одговоран град у коме животне могућности становника нису одређене полом, пореклом, етничком припадношћу и/или начином на који живе.

Локална самоуправа ће сталним изграђивањем својих капацитета, коришћењем пуне међусекторске сарадње, развијањем тржишта услуга социјалне заштите, територијално и функционално доступних свим грађанима Лознице и пуном посвећеношћу континуираном усавршавању свих актера у области социјалне заштите, преузети лидерство у обезбеђивању могућности за остваривање потреба и права грађана у овој области.

Развијеним капацитетима у структури Града, обезбедиће се транспарентност, одрживо финансирање, квалитет и стандарди квалитета за услуге подршке осетљивим групама грађана.

У циљу свеобухватне социјалне сигурности својих грађана, Лозница ће:

- ✓ Континуирано развијати услуге превенције сиромаштва;
- ✓ Развијати нове и усавршавати постојеће услуге подршке социјалном укључивању најосетљивијих група грађана;
- ✓ Развијати међусекторски приступ социјалној заштити;
- ✓ Обезбедити доступност и транспарентност рада у области социјалне заштите локалној јавности и примењивати пуну партиципативност у планирању и реализацији активности локалне самоуправе.

Стратешки правци развоја социјалне заштите у Лозници у периоду 2016-2020:

1. Мултисекторска сарадња (социјална заштита-образовање-примарно здравство-организације цивилног друштва), развијање међусекторских услуга и унапређење инклузије друштвено осетљивих група.

2. Социјална инклузија друштвено осетљивих група:

- Деца из осетљивих група: деца без родитељског старања, деца - жртве насиља и занемаривања, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом итд.;
- Особе са инвалидитетом (ОСИ);
- Старе особе: занемарене старе особе, особе са потребом за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници;
- Радно способне матријално угрожене/незапослене особе;
- Жене - жртве насиља у породици;
- Осетљиве породице: породице корисници НСП, једнородитељске породице, породице са чланом који је ОСИ/особа са сметњама у развоју/хронично оболела особа итд.;
- У оквиру свих наведених група – Роми као посебно осетљива друштвена група.

3. Транспарентан систем наручивања услуга социјалне заштите од стране локалне самоуправе.

Стратешки циљеви социјалне заштите су:

Стратешки циљ 1. Унапређена социјална инклузија осетљивих група кроз развијену мултисекторску сарадњу (социјална заштита – образовање–примарна здравствена заштита –организације цивилног друштва) и међусекторске услуге.

Стратешки циљ 2. Развијен систем локалних услуга социјалне заштите, у складу са стандардима услуга и захтевима за њихово лиценцирање, за осетљиве групе грађана који подржава њихову активну партиципацију и социјалну инклузију.

Стратешки циљ 3. Успостављен транспарентан систем наручивања услуга социјалне заштите од стране локалне самоуправе.

3. Визија

ВИЗИЈА социјалне заштите града Лознице

Лозница 2020. је место у коме грађани осећају социјалну сигурност, остварују своја права у социјалној заштити и учествују заједно са одговорним актерима у креирању различитих услуга социјалне заштите.

Лозница је средина која уважава различитости, и верује да оне пружају нове могућности за развој свеобухватне социјалне заштите, тако да се континуирано унапређују:

- Доступност и квалитет постојећих услуга и активан развој нових услуга социјалне заштите;
- Превенција сиромаштва и унапређење капацитета породице и појединца;
- Социјално укључивање осетљивих група грађана.

Континуиран развој социјалне заштите заснива се на планирању које прати потребе становништва, карактеристике средине и на активној сарадњи са грађанима у реализацији свих планова. То омогућава да се креирају ефикасне услуге, развија њихова понуда и плурализам пружалаца тих услуга.

4. Мисија

Наша мисија је да постанемо социјално одговоран град у коме животне могућности становника нису одређене полом, пореклом, етничком припадношћу и/или начином на који живе.

Локална самоуправа ће сталним изграђивањем својих капацитета, коришћењем пуне међусекторске сарадње, развијањем тржишта услуга социјалне заштите, територијално и функционално доступних свим грађанима Лознице и пуном посвећеношћу континуираном усавршавању свих актера у области социјалне заштите, преузети лидерство у обезбеђивању могућности за остваривање потреба и права грађана у овој области.

Развијеним капацитетима у структури Града, обезбедиће се транспарентност, одрживо финансирање, квалитет и стандарди квалитета за услуге подршке осетљивим групама грађана.

У циљу свеобухватне социјалне сигурности својих грађана, Лозница ће:

- ✓ Континуирано развијати услуге превенције сиромаштва;
- ✓ Развијати нове и усавршавати постојеће услуге подршке социјалном укључивању најосетљивијих група грађана;
- ✓ Развијати међусекторски приступ социјалној заштити;
- ✓ Обезбедити доступност и транспарентност рада у области социјалне заштите локалној јавности и примењивати пуну партиципативност у планирању и реализацији активности локалне самоуправе.

5. Вредности и принципи

НАШЕ ВРЕДНОСТИ у области социјалне заштите су:

- **Истинско ангажовање локалне заједнице и обезбеђивање свеобухватног приступа**

Подржаваћемо информисање и активност локалне заједнице како би сви имали могућности да у складу са својим потребама и жељама узму учешћа у процесу друштвеног планирања.

- **Отвореност и једнакост међу партнерима**

Радићемо на начин који подржава важност отворености и једнакости међу партнерима и остваривање напретка на бази постигнуте сагласности.

- **Заједнички рад на ефикасном пружању услуга које одговарају локалним потребама**

Разрадићемо заједнички систем за побољшање пружања услуга и квалитета живота грађана Лознице.

- **Усмереност на резултате**

Усмерићемо се на постизање дефинисаних резултата. Поставићемо стимулативне циљеве и проширити постојеће процесе како бисмо контролисали утицај нашег рада. Радићемо на сталном побољшању услуга.

- **Једнаке могућности за све становнике Лознице**

Обезбедићемо једнакост свих потреба и свих група грађана у планирању, стварању и пружању услуга социјалне заштите.

- **Заједнички рад на смањењу сиромаштва у Граду**

Израдићемо јасан и усмерен план за борбу против социјалне угрожености и искључености, умеревајући ресурсе на подручја и групе где је проблем највећи.

- **Континуирано побољшање услуга**

Радићемо заједно на континуираном побољшању пружања услуга, укључујући побољшање социјалног амбијента развојем солидарности и волонтерског рада.

ПРИНЦИПИ на којима заснивамо свој рад:

- ❖ **Могућност укључивања и учешћа** свих актера у заједници, институција, грађана, локалне самоуправе, у планирање и реализацију документа.
- ❖ **Уважавање различитости** појединаца и група укључених у процес планирања, према интересима, снази, заступљености у заједници, лоцираности и другим специфичностима.
- ❖ **Отвореност и транспарентност процеса**, видљивост и комуникација са онима који нису директно укључени у процес планирања,
- ❖ **Поверење и власништво** над документом од стране свих грађана и јавности, засновано на обезбеђеним механизмима за усаглашавање приоритета, уз поштовање локалних специфичности, мотива и интереса свих заинтересованих страна у заједници.

- ❖ **Подела посла и одговорност** укључених и усмереност према исходу процеса и крајњем резултату.

6. Профил локалне заједнице

Град Лозница се налази на западу Србије, на граници са Босном и Херцеговином. Град обухвата 54 насеља, од којих су Лозница и Бања Ковиљача класификована као градска. Са површином од 612 км² Град заузима 0,7% територије Републике Србије. Лозница је природни, привредни, саобраћајни и културни центар овог дела Подриња.

Према попису из 2011. године у Граду живи 84.925 становника од чега је на територији града стално насељено 79.327, односно 1,1% укупног становништва Србије. Према процени Републичког завода за статистику, средином 2014. године у Лозници је живело 77.543 становника, од тога 39.444 жена и 38.099 мушкараца². Стопа природног прираштаја у 2014. години је била: - 4. Просечна старост становништва је 42 године.

Структура становништва према старости у 2013. и 2014. години

Узраст	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци
0-6 година	2.505	2.578	2.497	2.550
7-14 година	3.183	3.337	3.157	3.309
15-18 година	1.761	1.783	1.656	1.703
Радно способно становништво (15-64 године)	26.700	26.970	6.610	7.069
Укупан број становништва	39.697	38.439	26.302	26.584

Структура становништва према типу насеља - Попис становништва 2011. године

	Општина	
	Број	Учешће (%)
Градско становништво	24.363	30,71
Сеоско становништво	54.964	69,29
Укупно становништво	79.327	100

Структура становништва према запослености и заради

Број запослених	14.290	(2014)
Запослени у односу на број становника (у %)	18.4	(2014)

Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД)	33.207	(2014)
Број регистрованих незапослених	11.832	(2014)
Регистровани незапослени на 1 000 становника	153	(2014)

Према подацима из маја 2014. године, број незапослених на територији Града је био 12.274, а стопа незапослености - 37%.

7. Анализе актера социјалне заштите у Лозници

7.1. Улога локалне самоуправе у социјалној заштити

Права и услуге социјалне заштите града Лознице

У току 2015. године град Лозница је финансирао следећа права и услуге социјалне заштите³:

Права	Услуге
Једнократна помоћ - појединцу или породици који се изненада или тренутно нађу у стању социјалне потребе (набавка лекова, лечење и набавка помагала, набавку огрева, набавка уџбеника и школског прибора, животне намирнице, хигијенски пакет и др.). Признаје се у роби, новчаном износу или у виду новчане накнаде за добровољно радно ангажовање у локалној заједници.	Помоћ и нега у кући - подршка кориснику у задовољавању свакодневних животних потреба у сопственом домаћинству, онда када је породична подршка недовољна или није расположива, а у складу са идентификованим индивидуалним потребама особе која услед немоћи или смањених функционалних способности није способна да независно живе без подршке.
Накнада трошкова сахрањивања - за кориснике новчане социјалне помоћи, особе које немају законске обвезнике издржавања, за непозната лица или лица непознатог пребивалишта.	Дневни боравак за децу омладину са сметњама у развоју – за децу са сметњама у развоју, ако је у зависности од потреба ових особа и других разлога овакав облик заштите најцелисходнији. Остварује се у Дневном боравку за децу и младе сасметњама у развоју <i>Сунце</i> (организациона јединица Центра за социјални рад).
Бесплатан оброк у народној кухињи - за појединце или породице из групенајугроженијих грађана Лознице који имају приходе до износа минималног нивоа социјалне сигурности и нису у могућности да самостално задовоље основне животне потребе	Социјално становање у заштићеним условима - организује се у објектима на подручју Града ради смештаја у адекватне стамбене јединице социјално угрожених група грађана (избеглица и интерно расељених лица, породица смештених у неадекватном приватном смештају и

³На основу Одлуке о правима и услугама социјалне заштите града Лознице, *Службени лист града Лознице*, бр. 9/11, 11/11 и 21/12

<p>Право на накнаду за набавку уџбеника, трошкова летовања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите (за децу корисника новчане социјалне помоћи, децу са сметњама у развоју, децу чији су родитељи пали и рањени борци из последњег рата од 1991. године који су држављани Републике Србије и стално настањени на територији града Лознице).</p>	<p>социјално угрожених особа и породица из локалне заједнице).</p> <p>Саветодавно-терапијске и правне услуге и услуге СОС телефона- вид подршке појединцима и породицама које су у кризи, ради унапређивања породичних односа, превазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву, подршке и оснаживања жртва породичног насиља.</p>
<p>Право на интервентни смештај у кризним ситуацијама - за жртве насиља у породици, злостављања и занемаривања.</p>	<p>Смештај у прихватилиште и прихватну станицу- привремени смештај за децу и омладину, одрасла и стара лица, прихват и збрињавање лица која се нађу у скитњи, и другим случајевима у којима је потребно организовано збрињавање док им се не омогући повратак у место пребивалишта или док се за њих не утврди други, трајнији облик социјалне заштите.⁴</p>
<p>Право ученика средњих школа, редовних студената виших и високих установа сасметњама у развоју на трошкове превоза - накнада трошкова превоза у висини цене аутобуске карте у јавном саобраћају од места становања до места школе и обрнуто, са пратиоцем.</p>	<p>Становање уз подршку за младе који се осамостаљују, односно у складу са законом напуштају систем социјалне заштите након пунолетства и/или заврштека редовног школовања.</p> <p>Предвиђено је да се овај услуга обезбеђује под условом да не постоји могућност повратка у сопствену или сродничку породицу, да је планом отпуста из дома или изласка из хранитељске породице утврђено да је становање уз подршку најцелисходнији облик заштите и да постоји сагласност корисника.</p> <p><i>Услуга се за сада не реализује, јер Град нема обезбеђен простор.</i></p>
<p>Право на накнаду превоза ученика - деце корисника новчане социјалне помоћи – за децу корисника новчане социјалне помоћи која редовно похађају средњу школу удаљену најмање 4 км од места становања.</p>	
<p>Право на опрему и превоз корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу - за се особе које се смешта у установу социјалне заштите или другу породицу које нема нити може само да обезбеди опрему, а не могу да му је обезбеде ни сродници.</p>	
<p>Право на превоз лица старијих од 65 година – за држављане Републике Србије који имају пребивалиште на територији града Лознице.</p>	

⁴ Ова услуга се реализује преко ургентних хранитељских породица, пошто град Лозница нема прихватилиште и прихватну станицу.

Право на бесплатан превоз корисника права по основу Закона о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица и Закона о заштити цивилних инвалида рата за ратне и мирнодопске војне инвалиде, кориснике породичне инвалиднине и цивилне инвалиде рата који су држављани Републике Србије имају пребивалиште на територији града Лознице.

Суфинансирање програма рада и пројеката организација цивилног друштва у области социјалне заштите

Поред наведених права и услуга, Град је суфинансирао програме рада и пројекте организација цивилног друштвау области социјалне заштите, са економске класификације 481 – дотације невладиним организацијама. У току 2014. године, са ове економске класификације је суфинансирано 23 удружења грађана са укупним износом средстава од 3,000.000 динара, а у току 2015. – 25 удружења грађана са укупним износом од 2,750.000 динара. Финансирање је транспарентно и обавља се на основу процедуре јавног конкурса. Подршка се даје организацијама цивилног друштва у области социјалне заштите које спроводе следеће групе активности: *социјално-хуманитарне активности* (подршка социјално угроженим, старим и особама са инвалидитетом, особама са сметњама у развоју, Ромима, особама у ризику и лицима леченим од болести зависности, итд.); *психосоцијална и здравствена рехабилитација бораца, ратних, војних и цивилних инвалида*; *организовање и спровођење активности са циљем укључивања чланова удружења ради квалитетнијег коришћења слободног времена* (разни видови радионица, спортских манифестација, итд.); *активности на интеграцији особа са инвалидитетом у окружење*; *активности које доприносе социјалној укључености друштвено осетљивих група*, остваривању и унапређењу одређеног заједничког или општег циља у интересу развоја социјалне заштите у граду Лознице; *активности усмерене ка побољшању положаја жена и унапређењу родне равноправности*.

Рад Интересорне комисије града Лознице

Град Лозница има Интересорну комисију за процену потреба за образовном, социјалном и здравственом подршком деци и ученицима. Комисија је у протекле три године (2013., 2014. и 2015.) разматрала и дала процену потреба за подршком за укупно 130 деце. Следеће табеле приказују структуре деце које је Интересорна комисија процењивала, према полу и узрасту, структуру подносилаца захтева и предложене мере подршке.

Полна структура деце за коју су поднети захтеви за процену од стране Интерресорне комисије

Година	М	Ж	Укупно
2013.	12	15	27
2014.	34	20	54
2015. (крај октобра)	28	21	49
Укупно	74	56	130

Узрасна структура деце за коју су поднети захтеви за процену од стране Интерресорне комисије

Година	Узраст				Укупно
	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	
2013.	6	8	5	8	27
2014.	11	20	17	6	54
2015. (крај октобра)	17	27	4	1	49
Укупно	34	55	26	15	130

Структура подносилаца захтева за процену

Подносилац	Година			Укупно
	2013.	2014.	2015.	
Родитељ	13	35	38	86
Школа	5	13	11	29
Дома за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i>	8	6	/	14
Предшколска установа <i>Бамби</i>	1	/	/	1
Укупно	27	54	49	130

Предложене мере подршке

Мера	Година			Укупно
	2013.	2014.	2015. (до октобра)	
Право на накнаду трошкова боравка за децу са сметњама у развоју (у Предшколској установи и др.)	2	2	1	5
Право на ИОП са измењеним програмом и прилагођеним исходима и стандардима	15	19	20	45
Одсуство са рада ради посебне неге детета	5	10	13	28
Право на ангажовање пратиоца за личну помоћ детету	1	11	1	13
Право на ангажовање пратиоца за личну				

помоћ детету за време рекреативне наставе	1	1	/	2
Право на образовање и васпитање у одељењу за децу са сметњама у развоју при редовној основној школи	3	14	5	20
Право на образовање и васпитање у одељењу за децу са сметњама у развоју у редовној основној школи и право да се образовна делатност одвија у просторијама Дома за децу и омладину "Вера Благојевић"	6	/	/	6
Право на одлагање уписа у први разред основне школе из поновно похађање ППП	4	11	8	23
Право на ангажовање педагошког асистента	1	3	1	5
Право на премештај у другу установу социјалне заштите	/	1	/	1
Право на посебан образовни рад за ученике на кућном лечењу	/	1	/	1
Право на школовање у школи за оштећене слухом Стефан Дечански, Београд	/	1	/	1
Укупно	38	74	49	161

Све мере подршке се у потпуности реализују, осим две - ангажовање педагошког асистента (надлежност Министарства просвете, науке и технолошког развоја) и ангажовање пратиоца за личну помоћ детету (надлежност локалне самоуправе). За реализацију ове друге мере за сада нису обезбеђена средства у буџету града Лознице, а проблем представља и чињеница да у Лозници не постоје лица која имају лиценцу за пружање ове услуге.

Канцеларија за младе и Омладински центар

Канцеларија за младе (КЗМ) у Лозници основана је 04. јула 2007. године. Канцеларија је организационо смештена у Одељење за Локални економски развој (ЛЕР). Канцеларија за младе основана је са циљем да се системски бави проблемима и потребама младих. Примарни циљ је био да се млади афирмишу и укључе у друштвене процесе, као и да се пружи подршка иницијативама и пројектима младих. Канцеларија је спровела пројекат формирања Омладинског центра, мулти-функционални простор за младе, јединог такве врсте у Западној Србији, који је у потпуности прилагођен особама са инвалидитетом. За овај пројекат су издвојена средства италијанске Регије Емилија Ромања и Министарства спољних послова Републике Италије и Градске управе.

Омладински центар је формиран у сутерену Гимназије *Вук Караџић* који је адаптиран у вишенаменски и модеран простор у потпуности прилагођен особама са инвалидитетом. На површини од 360m² налази се Канцеларија за младе, Волонтерски центар, Интернет клуб (донација Теленор фондације у виду 10 лаптопова са бесплатним интернетом) и Сцена за младе (мултифункционална просторија за организовање представа, семинара, трибина, презентација, као и за спортско – рекреативне активности). Једна од најзначајнијих услуга које Омладински центар нуди јесте бесплатно неформално образовање, за младе старосне доби 15 – 30 година. Тренутни број корисника је око 700 младих недељно.

Омладински центар има двоје запослених и обоје су се усавршавали у протекле три године кроз различите тренинге и семинаре, а једно је стекло и виши формални ниво образовања. Имају око 90 волонтера укључених у процес развоја и реализације пројекатних идеја и пројеката. Програми рада центра су врло разноврсни и обухватни: образовни програми (различити курсеви страних језика, фотографије, новинарства, плеса итд., спортско-рекреативне активности, вршњачка едукација); специјализоване саветовалишта (правно, психосоцијално, каријерно); омладинска размена са страним земљама.

Центар има базу података о коросницима, редовно испитује њихове потребе, укључује разне системе у планирање својих програма и бави се проценом интерних капацитета за рад. Такође се редовно спроводи интерна евалуација – постоји књига утисака за кориснике, воде с еразговори са корисницимазадовољства корисника, а периодично се спроводе и истраживања које обавља Савет за младе. Имају потписане протоколе о сарадњи са две организације цивилног друштва – *Искром* и *Светиоником*. О свом раду информишу локлану јавност путем интернет-а, друштвених мрежа и локалних медија. У раду се сусрећу сапроблемом слабе заинтересаности младих за праћење медијских информација о локалним збивањима и са недовоном ажурношћу појединих установа у достављању тражених података.

Пројекти Омладинског центра од ужег значаја за социјалну заштиту у 2014. и 2015. години

Назив пројекта	„Однос младих према алкохолу и пресек стања у програмима омладинског рада“
Период реализације пројекта	2014
Циљ пројекта	Истраживање односа младих према алкохолу, као и какво је тренутно стање и пракса пружаоца услуга омладинског рада у превенцију конзумирања алкохола.
Да ли је пројекат настављен и након његове реализације и уколико јесте, објасните како	Модел пројекта ће се корисити за наредне пројектне идеје овог типа
Функција у пројекту	Но силац
Партнери на пројекту	Ло калне НВО, школе
Укупан буџет пројекта	/

Донатори	Шведске интернационална организација IOGT-NTO
Назив пројекта	Филмови који мењају перспективу
Период реализације пројекта	2014
Циљ пројекта	Кроз ревије краткометражних филмова о женама са инавалдитетом у десет градова у Србији развијање свести заједнице и самих жена са инвалидитетом о потенцијалима, могућностима, али и вишеструкој дискриминацији којој су неретко изложене.
Функција у пројекту	Но силац
Партнери на пројекту	Локалне НВО, школе, удружења особа са инвалидитетом и друга удружења
Укупан буџет пројекта	/
Назив пројекта	Реконструкција Омладинског клуба у Јелаву
Период реализације пројекта	2014
Циљ пројекта	Реконструкција просторија Омладинског клуба у Јелаву које су оштећене током поплава у мају 2014. године.
Функција у пројекту	Но силац
Партнери на пројекту	Канцеларија за младе Јелав
Укупан буџет пројекта	150.000,00 РСД
Донатори:	Немачка организација за техничку сарадњу GIZ
Назив пројекта	Подршка политици за децу и младе у Србији АИД 8814"
Период реализације пројекта	2015
Најзначајнији резултати пројекта	Кроз бројне активности пројекта је прошло више од 5000 младих кроз различите врсте курсева и програмских активности, учешће су узели осим младих и деце и деца са лакшим сметњама у развоју. Пружена помоћ у учењу као и помоћ старима. Реализоване услуге психолошког и правног саветовалишта.
Функција у пројекту	Но силац
Партнери на пројекту	Град Лозница: УГ <i>Искра</i> , УГ <i>Светионик</i> , УГ <i>Ветар у леђа</i> , УГ <i>ОК Клуб</i>
Укупан буџет пројекта	81.318.000 ЕУР
Донатори:	Регија Емилија Ромања и Мин. спољних послова Италије

SWOT анализа обезбеђивања социјалне заштите од стране локалне самоуправе

	Снаге	Слабости
У н у т р а ш	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Препознате потребе грађана у области социјалне заштите ▪ Обезбеђено финансирање права и услуга социјалне заштите у складу са Одлуком ▪ Транспарентно суфинансирање програма и пројеката организација 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Предвиђене услуге се не финансирају у потпуности (недостатак инфраструктуре за услуге прихватилиште и прихватна станица и становање уз подршку за младе који се осамостаљују) ▪ Нема финансирања услуга социјалне

<p>Њ е</p>	<p>цивилног друштва у области социјалне заштите (481)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Активна Интересорна комисија 	<p>заштите према поступку јавних набавки (472)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Нема локалних лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите (из јавног, цивилног и приватног сектора) ▪ Нема могућности за реализацију препорука Интерресорне комисије које захтевају већа финансијска средства (лични пратилац детета) ▪ Нема локалне мреже сарадње за социјалну инклузију осетљивих група (протоколи, међусекторске услуге)
<p>С п о љ а ш њ е</p>	<p style="text-align: center;">Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Правни оквир у социјалној заштити ▪ Програмско буџетирање у јавној управи ▪ Доступност ЕУ и других страних фондова и донатора ▪ Развијање међуопштинских / међуградских услуга ▪ Прекогранична повезивања у области социјалне заштите са Републиком Српском ▪ Друштвено одговорно пословање компанија које раде на територији Града 	<p style="text-align: center;">Изазови/препреке</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Рестриктивна финансијска политика у земљи ▪ Скромни трансфери са националног нивоа ▪ Скроман број активних привредних субјеката на територији Града ▪ Осцилације у приливу средстава у буџет локалне самоуправе ▪ Слаба сарадња између организација и институција које се баве младима на заједничком решавању приоритетних проблема младих (наркоманија, вршњачко насиље, алкохолизма, сексуално ризично понашање младих) ▪ Недовољно поштовање правила друштвено одговорног пословања на територији Града

7.2. Установе и организације у области социјалне заштите

Установа
Центар за социјални рад
Дом за смештај деце и младих „Вера Благојевић“
Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд за град Лозницу и општине Крупањ, Мали Зворник и Љубовија

7.2.1. Установе социјалне заштите

У граду Лозници раде две установе социјалне заштите – Центар за социјални рад Лозница и Дом за смештај деце и младих *Вера Благојевић* у Бањи Ковиљачи. Поред њих, у Лозници постоји и Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд која својим радом покрива подручје града Лознице и општина Крупањ, Мали Зворник и Љубовија.

Центар за социјални рад Лозница

У складу са Законом о социјалној заштити⁵, центар за социјални рад обавља следеће послове: (1) процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите; (2) спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите; (3) предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима; (4) води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника. Закон такође дефинише да центар за социјални рад иницира и развија превентивне и друге програме, као што су програми који доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема и обавља и друге послове у области социјалне заштите, у складу са законом и другим прописима.⁶ Центар за социјални рад пружа услуге процене и планирања⁷, а друге услуге социјалне заштите може да пружа само у оквиру своје посебне организационе јединице, ако добије лиценцу за пружање одређене услуге и ако у локалној заједници нема другог овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите⁸.

Центар за социјални рад Лозница је основан 1964. године и има 35 запослених⁹. Од тог броја 16 или 46% су стручни радници у области социјалне заштите (осам

⁵ Закон о социјалној заштити Републике Србије, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/11

⁶ Закон о социјалној заштити Републике Србије, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/11, чл. 121

⁷ У складу са чл. 64, Закона о социјалној заштити Републике Србије, услуге процене и планирања спадају у групу услуга које се не могу набављати путем поступка јавне набавке.

⁸ Закон о социјалној заштити Републике Србије, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/11, чл. 122

⁹ Извор: Извештај о раду Центра за социјални рад Лозница за 2014. годину (Ексел формат за Републички завод за социјалну заштиту)

социјалних радника, један психолог, два педагога и пет специјалних педагога). Од укупног броја стручних радника, шест су водитељи случаја, а два су истовремено и водитељи случаја и супервизори., што чини 50% од укупног броја стручних радника.

Центар располаже радним простором површине 352 м2. Просторни капацитети су задовољавајући, већи број радника има засебне канцеларије, а канцеларија директора и рачуноводства користе се за одржавање стручних састанака. Постоји потреба да се цео радни простор у Центру климатизује. Центар поседује два путничка возила чије коришћење задовољава редовне делатности Центра. Такође, Центар је информатички опремљен – поседује 25 компјутера који су умрежени и повезани «Интегралом» и један лаптоп. Ниво информатичке опремљености одговара захтевима Центра.

Према годишњим озвештајима о раду за 2013., 2014. и 2015. годину, кључне активности Центра за социјални рад Лозница су:

Одлучивање и послови у вршењу јавних овлашћења			
Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за малолетне кориснике	Одлучивање у вршењу јавних овлашћења за пунолетне кориснике	Послови у вршењу јавних овлашћења	Остали послови
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Остваривање права на материјалну подршку ▪ Остваривање права на породични смештај ▪ Остваривање права на домски смештај ▪ Неодложне интервенције ▪ Усвојење ▪ Старатељство ▪ Вршење родитељског права 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Остваривање права на материјалну подршку ▪ Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу ▪ Старатељство ▪ Вршење родитељског права 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Породични односи ▪ Послови заштите од насиља у породици ▪ Послови заштите малолетника 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Издавање уверења грађанима ▪ Достављање налаза и мишљења другим институцијама и организацијама
Услуге Центра за социјални рад			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Неодложне интервенције ▪ Услуге процене и планирања ▪ Дневне услуге у заједници: <ul style="list-style-type: none"> ○ Дневни боравак ○ Помоћ у кући 			

- Саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге (искључиво: „друге саветодавне и едукативне услуге и активности“)
- Услуге смештаја (претежно, домски смештај за одрасле и старије)

Дневни боравак *Сунце* је организациона јединица Центра за социјални рад у Служби социјалне заштите, основана 2008. године. Корисници Дневног боравка су деца и младиса сметњама у развоју. У Дневном боравку раде три особе, при чему руководиоца обавља и послове дипломираног дефектолога – логопеда, односно бави се одржавањем и изграђивањем облика говорне комуникације и осталих видова говорно-језичког изражавања деце и младих са сметњама говора. Поред дефектолога, ту је и виши радни терапеут, чији је посао да кроз технике и активности радне терапије одржава и повећава обим покретљивости локомоторног апарата, одржава и јача мишићну снагу појединца. Такође, његова улога је да перманентном обуком и кроз активности дневног живота подстиче кориснике на што боље и успешније функционисање у свакодневном животу са циљем осамостаљивања особа и што мање зависности од туђе неге и помоћи. На пословима набавке намирница и припреме оброка за кориснике, као одржавања хигијене радних просторија ангажован је помоћни радник.

Тренутно Дневни боравак има 16 корисника, од којих најмлађи има 8, а најстарији 36 година. Услуге које пружа дневни боравак су: исхрана, нега, здравствена и физичка заштита током боравка; стручни дефектолошки третман на пољу сазнајних, практичних и социјалних вештина базиран на процени и индивидуалном планирању за сваког корисника понаособ; радно-окупациони третман у циљу развоја спретности и стимулације креативног изражавања; физичко васпитање и корективни третман са циљем јачања мишићне снаге и повећања обима покретљивости; развијање животних вештина и свакодневних рутина ради осамостаљивања.

СОС служба Центру за социјални рад Лозница почела је са радом као услуга у оквиру пројекта *Уточиште* који је Центар реализовао у партнерству са Удружењем грађана *Светионик*. Од почетка 2006. године СОС служба је уз помоћ локалне управе институционализована у Центру за социјални рад и на тај начин и данас функционише. Лица која имају потребу за саветодавним разговором и заштитом од насиља у породици, контакт остварују са пријемним радником у Центру за социјални рад до 15 часова, а након тог времена до 17 часова на СОС телефон се јавља дежурни стручни радник. У случајевима када је помоћ потребна након 17 часова, лица се обраћају Полицијској станици у Лозници, а полицијски службеници обавештавају дежурног стручног радника.

Услуга *Помоћ у кући*, као ванинституционални облик заштите старих функционише при Центру за социјални рад од 2008. године. Право на помоћ у кући обезбеђује се

старим, изнемоглим, хронично оболелим лицима и другим лицима која нису у стању да се сама старају о себи, односно немају друге чланове домаћинства који би се старали о обављању неопходних послова (припрема и допрема хране у стану-кући, обављање основних кућних послова, одржавање хигијене у просторијама и задовољавање других егзистенцијалних потреба). О остваривању права на ову услугу одлучује Центар за социјални рад Лозница на основу тимског разматрања потребе корисника. Организоване активности Помоћи у кући реализоване су кроз ангажовање пет геронтодомаћица и једног координатора са пола радног времена, а средства за реализацију услуга Помоћи у кући обезбеђена су преко локалне самоуправе.

Геронтодомаћице су пружале услуге старим особама у 28 домаћинстава, на нивоу следећих месних заједница: Бања Ковиљача, Градилиште, Клупци и Лозница. Услуге Помоћ у кући корисницима су пружане од 1 – 3 пута недељно, зависно од потреба корисника. Од укупног броја корисника, 4 лица су мушког пола, а остали корисници су женског пола. Старосна доб корисника је од 51 – 86 година.

Услуге које геронтодомаћице пружају корисницима су: обављање кућних послова и одржавање домаћинства; помоћ у одржавању личне хигијене; помоћ у одржавању хигијене стана и одеће; плаћање рачуна; чување и надзор; помоћ у обављању лакших телесних вежби; помоћ око одласка код лекара; помоћ у загревању просторија; помоћ при кретању по стану и дворишту. Корисници учествују у плаћању партиципације зависно од висине прихода.

Deleted: a

Број ангажованих радника у Центру за социјални рад према стручном профилу и радном статусу на дан 31.12.2015.					
Стручни профил радника	Облик ангажовања				Укупно
	Радни однос заснован на неодређено време	Радни однос заснован на одређено време	Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	Волонтери	
Социјални радник	8	0	0	0	8
Психолог	1	0	0	0	1
Педагог	2	0	0	0	2
Специјални педагог	4	1	0	0	5
Андрагог	0	0	0	0	0
Социолог	0	0	0	0	0
Правник	3	1	0	0	4
Економиста	1	1	0	0	2
Политиколог	0	0	0	0	0
Друго	6	7	0	0	13
У к у п н о	25	10	0	0	35

Дом за смештај деце и младих *Вера Благојевић*

Дом за смештај деце и младих *Вера Благојевић* у Бањи Ковиљачи пружа услуге смештаја и бриге о деци без родитељског старања и деце без родитељског старања која имају сметње у развоју. У Дому је 21 запослених: директор, секретар, седам стручних радника (педагог, социјални радник, 4 васпитача и један дежурни у ноћној смени) и 11 радника помоћно-техничке службе. О оздравственом стању корисника брине медицинска сестра. Рад запослених је организован у три смене.

Дом је опремљен за смештај деце и младих узраста од 3 до 26 година. У установи дете/млада особа борави до оспособљавања за самостални живот, повратка у сопствену породицу или до усвојења. Организација живота и рада, васпитање и образовање деце и младих заснива се на познавања психосоцијалних услова који су утицали на развој личности детета, индивидуализованом приступу и стварању атмосфере која ће бити приближна породичном окружењу.

Капацитет установе је 42 корисника, а тренутно је на смештају двоје деце без родитељског старања у Домском одељењу и једанаесторо деце са тешким сметњама у развоју у Малој домској заједници. Током 2012. године, у складу са трансформацијом установе, уз сагласност ресорног министарства, формирана је Мала домска заједница у оквиру које је 12 корисника са тешким сметњама у психофизичком развоју. Они су премештени из Дома у Кулини у ову установу. Циљ ове услуге је да се деци обезбеди окружење слично породичном, како би се припремили за повратак у биолошке или хранитељске породице. Спрат у оквиру објекта намењен овим корисницима је у потпуности адаптиран за особе са инвалидитетом.

У школској 2015/16 години, сва деца су укључена у образовно-васпитни процес, при чему четворо корисника похађа специјално одељење при Основној школи „Вера Благојевић“, једно дете је укључено у инклузивну наставу, док се за осталих седморо деце настава одвија у просторијама Дома. На основу индивидуалних, педагошких профила ученика креирани су индивидуални образовни планови засновани на потенцијалима и интересовањима сваког детета. Наставу реализује дефектолог и предметни наставници из Основне школе „Вера Благојевић“. Услуге установе се финансирају из буџета Министарства за рад запошљавање, борачка и социјална питања. Смањењем капацитета Домског одељења планира се формирање још једног одељења Мале домске заједнице.

Дом за смештај деце и омладине располаже адекватним простором за рад са корисницима, сваки запослени има могућност рада на рачунару и приступ интернету, постоји приручна библиотека са стручним публикацијама новијег датума (објављених у току последњих пет година). У току претходне три године, шест запослених је похађало различите стручне семинаре и тренинге, од тога четворо

запослених је похађало акредитоване семинаре. У установи постоји база података о професионалном развоју запослених, а води се евиденција у њиховим персоналним досијеима. Такође се редовно води база о свим групама корисника и установа се бавила испитивањем њихових потреба у току последњих годину дана. Укључивали су и друге системе у процес планирања нових услуга – установе образовања, здравствене заштите, организације цивилног друштва. У току 2013. године Дом је потписао протоколе о сарадњи са: Основном школом „*Вера Благојевић*” у Бањи Ковиљачи, Општом болницом и Домом здравља „*др Миленко Марин*” у Лозници.

Дом има недовољан број запослених стручних радника и неадекватне просторне капацитете за рад запослених – неадекватно канцеларијски простор. До сада није рађена интерна анализа укупних капацитета установе, а није развијен ни целовит систем самоевалуације – за сада се обавља редовно извештавање о раду и попуњавање индивидуалних листа праћења сваког детета.

Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд

Центар за породични смештај и усвојење Београд је основан 2008. године, а Радна јединица у Лозници која је део те установе почела је са радом јуна 2012. године. Укупан број запослених у Радној јединици у Лозници је четири, од тога су три стручна радника – дипломирани социјални радник, социолог и психолог и возач. Стручни радници су саветници за хранитељство и пружају подршку потенцијалним и актуелним хранитељским породицама. Са потенцијалним кандидатима за хранитељство се реализује едукативни рад кроз Програм припреме и обуке будућих хранитеља, а са већ активним хранитељским породицама се континуирано спроводи едукативни рад на унапређивању вештина и компетенција за подршку деци. Радна јединица Лозница обавља активности из своје надлежности на територији Града Лознице и три околне општине - Крупањ, Мали Зворник и Љубовија. На територији Града Лозница на хранитељству се налази 97 деце. Један број деце на хранитељству из других општина похађа средње школе у Лозници.

Радна јединица Центра у оквиру свог рада обавља процену опште подобности будућих хранитеља, као и избор адекватне хранитељске породице за дете у сарадњи са Центром за социјални рад, надлежним за организовање заштите детета. Радна Јединица континуирано прати функционисање хранитељских породица у погледу задовољавања потреба детета и поштовања стандарда његове заштите, ради на реализацији програма подршке деци на хранитељству, свим активностима за њихову еманципацију, напуштање заштите и даље оспособљавања за самостални живот и рад. У циљу унапређења заштите деце без родитељског старања, Радна јединица Центра за породични смештај учествује у бројним пројектима и едукацијама стручних радника у циљу јачања њихове професионалне компетентности.

У Радној јединици у Лозници су реализоване пројектне активности чији су корисници били деца на хранитељству, као и хранитељске породице:

Генерација будућности је пројекат социјалне инклузије намењен младима без родитељског старања, који спроводи компанија *Dale Carnegie Training Srbija*, под покровитељством Народне скупштине Републике Србије. Војвођанска банка активно подржава овај пројекат како би младима који након завршетка редовног школовања напуштају домове и хранитељске породице, пружио подршку у започињању самосталног живота. Циљ пројекта је осамостаљивање, јачање комуникацијских вештина и боље социјално укључивање. Током 2013, 2014 и 2015, организоване су едукативне радионице, путовања и активности са младим особама – летовање на мору, боравак у природи, дружење са познатима, излети и посете значајним местима. Двоје младих из хранитељских породица са територије града Лозница су стипендисти Војвођанске банке и студенти Алфа универитета.

Превенција ХИВ-а и едукација о животним вештинама за децу без родитељског старања. Пројектне активности су реализоване током 2012, 2013. и 2014. године са неколико група деце и младих без родитељског старања и групама хранитеља, кроз едукативне радионице.

Радна јединица у Лозници има адекватан простор за рад, сви запослени имају могућност коришћења рачунара и своју мејл адресу преко сајта Центра за усвојење и породични смештај Београд. Свих троје стручних радника су развијали своје стручне компетенције кроз акредитоване семинаре и друге стручне обуке, а база података о професионалном развоју се уредно води, као и подаци у персоналним досијеима. Постоји врло ажурна база о свим групама корисника и спроводи се континуирано испитивање потреба корисника. Такође се континуирано обавља интерна евалуација кроз интерне стручне састанке саветника, а директорка Центра једном годишње, а по потреби и чешће обавља интерну контролу рада. О свом раду и планираним активностима Радна јединица у Лозници обавештава јавност путем локалних медија и дистрибуцијом штампаног материјала.

Радна јединица има недовољан број запослених, нема приручну библиотеку са стручним публикацијама новијег датума, као ни ангажоване волонтере. За сада није рађена интерна анализа капацитета. Такође, нема потписаних протокола о сарадњи са другим установама/организацијама у локалној заједници.

7.2.2. Организације цивилног друштва у Лозници активне у области социјалне заштите

Друштво за помоћ МНРО

Удружење грађана *Светионик*

Удружење грађана *Искра-Лозница*

Друштво за борбу против рака *За живот-Лозница*

Удружење самохраних мајки *Сунцокрет*
Удружење глувих и наглувих Лозница
Међуопштинска организација Савеза слепих Србије
Удружење Рома *Ромска срећа* – Јошева
Црвени крст Лозница

Удружење грађана *Светионик*

Удружење грађана *Светионик* је основано 2000. године, али су његове чланице као неформална група окупљена око пројекта ОХФАМ-а радиле са избеглицама и прогнаним још од 1995.

Мисија организације је побољшање положаја грађана Лознице са посебним нагласком на осетљиве и маргинализоване групе. *Активности организације* су у последњих неколико година усмерене у три правца: подршка деци и младима, социјална политика и развој ванинституционалних услуга социјалне заштите и развој локалне заједнице (кроз ЕУ интеграције и транспарентност локалног буџета). Већина пројеката реализованих од оснивања организације подразумевала је сарадњу са локалном самоуправом и локалним установама. Циљне групе *Светионика* су: деца без одговарајућег родитељског старања, посебно деца жртве насиља у породици; деца са сметњама у развоју и инвалидитетом; млади; жене, посебно жртве насиља; стари; избеглице, прогнана и интерно расељена лица; одрасле особе са инвалидитетом; Роми; сиромашне и материјално угрожене особе.

Чланови/ице *Светионика* су похађали низ едукација за рад са осетљивим групама, управљање организацијама цивилног друштва и праћење транспарентности и одговорности власти.

Удружење грађана *Искра* – Лозница

Удружење грађана *Искра* има *мисију* подизања нивоа информисаности, знања и вештина грађана, посебно младих, деце, Рома и других осетљивих група за здрав живот у здравом окружењу. Првенствени циљ Удружења је здравствена и еколошка едукација грађана и развијање свести грађана о различитим темама у тим областима. *Искра* је формално основана 2005. године, али је група ентузијаста - њених оснивача реализовала разне активности још од 2000. године. Удружење има 20 чланова и велики број волонтера – преко 200 младих људи је у бази волонтера, а

око 100 њих редовно учествује у *Искриним* активностима. Због тога сви *Искру* идентификују са омладинским активизмом и организацијом где се окупљају млади. Пружа младима бројне информације о тренинзима, радионицама које се одржавају у окружењу и помаже им да попуне и проследе апликације. До сада је уз *Искрину* подршку преко 150 младих ишло на различите едукације, кампове, летње школе, креативне радионице и сл.

У току досадашњег рада *Искра* је сарађивала са већим бројем донатора. Поред већ поменутих, донатори су били и: ТРАГ фондација, SIDA – Агенција шведске владе за међународни развој, Канцеларија за људска и мањинска права Републике Србије, Министарство здравља Републике Србије, Министарство иностраних послова Републике Италије, Регија Емилија Ромања, USAID / IRD, Балкански фонд за демократију, CAREINW, BCIF, SDC – Швајцарска агенција за развој и сарадњу, СКГО итд.

Искра користи одговарајући постор за рад сарадника, волонтера и сарадњу са корисницима, као већи број рачунара, приступ интернет-у и сопствени сајт. У току последњих три године пет сарадникаје стекло виши формални ниво образовања, а 15 је унапређивало своје компетенције кроз различите семинаре. Редовно испитују потребе корисника, али их до сада нису укључивали у планирање пројеката. Интерно евалуирају сваки пројекат, али нису радили анализу сопствених капацитета. Користе разновсне канале информисања корисника, укључујући и Facebook страницу. Нису лиценцирани за пружање неке од услуга социјалне заштите, али су акредитовани за услуге за младе код Министарства омладине и спорта.

Удружење глувих и наглувих Лозница

Удружење има одговарајући простор за рад запослених, али не и за рад са корисницима. Опремљени су рачунарима и имају приступ интернет-у. У току последње три године, три сарадника су развијала своје стручне компетенције кроз тренинге и семинаре. О професионалном развоју запослених и сарадника води се редовна евиденција. Редовна програм рада Удружења обухвата: информативно-саветодавну психосоцијалну подршку и помоћ корисницима и пружање услуга преводилачког сервиса. Редовно се води евиденција – база о корисницима и испитују се њихове потребе, што је основа за планирање пројеката и других активности. Раде интерну евалуацију својих пројеката за које углавном добијају подршку из буџета локалне самоуправе. Тако су у току 2014. године добили подршку за пројекат *Креативност без ограничења* у износу од 184.000 динара. Имају добру сарадњу са локалним медијима и преко њих претежно обавештавају јавност о својим активностима. Такође користе и комуникацију преко штампаних медија Савеза глувих и наглувих Србије. Удружење нема волонтере. Нису укључивали друге системе (установе социјалне заштите, здравствену заштиту, образовање у

планирање својих услуга), а немају ни протоколе о сарадњи са неком од установа. Корисници су претежно пасивни и не исказују жељу да се укључе у активности од значаја за социјалну инклузију глувих и наглувих – имају превисок ниво очекивања од институција и државе, а низак ниво мотивације за лични активизам, као што је похађање различитих едукација, чак и оне за стицање сертификата тумача за услуге превођења (Школа гестовног језика) иако постоје могућности и иако би то могло да допринесе њиховом укључивању у рад и побољшању квалитета живота.

Црвени крст Лозница

Црвени крст Лозница је једна од 183 организације Црвеног крста у градовима и општинама Србије. Црвени крст Србије је једино национално друштво у Републици Србији које ради и финансира се у складу са Законом о Црвеном крсту Србије¹⁰. Црвени крст Лозница има адекватан и добро опремљен простор за рад запослених (укупно 6 особа) и волонтера (укупно 207 особа). У току претходне три године, 48 запослених и волонтера је похађало различите тренинге, семинаре и обуке за развој стручних компетенција о чему се води ажурна база података.

Волонтери – чланови Омладинске теренске јединице и старији волонтери имају разноврсне улоге: учешће у Програму борбе против трговине људима; обука из прве помоћи; јавне манифестације према плану рада Црвеног крста; анимирање добровољног давања крви; промоција хуманих вредности; информисање о међународном хуманитарном праву; припрема пригодних поклона и одлазак у домове за старе; учешће у раду Клуба за старе и организовање самопомоћи (набавка лекова, пелена, ортопедских помагала); достављање оброка из Народне кухиње теже покретним корисницима; припрема и реализација акција на селу; пријем и дистрибуција хуманитарне помоћи; обучавање деце из прве помоћи у договору са школама (волонтери здравствене струке); раде као васпитачи су у летњим школама Црвеног крста; прикупљање помоћ од грађана итд.

Црвени крст Лозница укључује и друге системе у процес планирања услуга (установе социјалне заштите, здравствене заштите, образовања, полиција итд.). Евалуација њиховог рада је спољашња и спроводи је Црвени крст Србије и донатори. Имају потписан протокол о сарадњи са Центром за социјални рад у вези спровођења васпитних налога за малолетне особе. Своје активности оглашавају и представљају путем локалних медија и званичног сајт-а Црвеног крста Србије.

¹⁰ Закон о Црвеном крсту Србије, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 107/05. Према Статуту Црвеног крста Србије, мисија ове организације је да олакшава људску патњу, са задацима: да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа, спасава угрожене животе и здравље људи и шири знања о међународном хуманитарном праву, да превентивно делује и просвећује грађане у области здравствене и социјалне заштите и унапређује хуманитарне вредности у друштву и, у случају стања потреба, пружа социјалну заштиту и збрињавање.

У последњих годину дана нису се бавили испитивањем потреба корисника, а нису радили ни анализу интерних капацитета.

Удружење Рома *Ромска срећа* - Јошева

Удружење је самостално спровело пет пројеката које је подржала градска управа. Имају подршку из градског буџета за спровођење *Локалног акционог плана за Роме*. Учествовали су као партнери у ДИЛС пројекту *Снага је у образовању, Млади у борби против дискриминације*. На локалном нивоу партнери су са Удружењем грађана *Искра* и *Домом здравља*.

Пројекти организација цивилног друштва у области социјалне заштите у току 2014. и 2015.године

Пројекти Удружења грађана *Светионик*

Назив пројекта	"Млади су закон - Мачвански округ 2014."
Опис пројекта	Промовисање и подстицање активизма и хуманости младих у Мачванском округу кроз омладинске волонтерске акције / пројекте усмерене на санирање последица поплава из маја 2014. године, а које млади сами дефинишу према потребама у својим срединама.
Циљ пројекта	Подстаћи и промовисати активизам и хуманост младих кроз подршку њиховим иницијативама
Функција у реализацији пројекта	Носилац
Партнери на пројекту	Канцеларија за младе Лозница, Крупањ и Мали Зворник
Донатор	Министарство омладине и спорта јун – децембар 2014.
Назив пројекта	Заједно смо јачи
Опис пројекта	Подршка младима са ризичним понашањем и подршка у инклузији у школи деце и младих са проблемима у учењу и са другим облицима тешкоћа.
Циљ пројекта	Побољшање положаја и квалитета живота наведене две групе деце и младих.
Функција у реализацији пројекта	Партнер
Партнери на пројекту	Канцеларија за младе Лозница – носилац пројекта
Донатор	Министарство спољних послова Републике Италије у сарадњи са Регијом Емилија Ромања 10.905 евра март – август 2015.
Назив пројекта	Подршка деци и младима са тешкоћама у развоју
Циљ пројекта	Стварање услова за ефикасније решавање проблема деце и младих са тешкоћама у развоју
Функција у реализацији пројекта	Носилац
Партнери на пројекту	/
Донатор	Град Лозница 348.000 динара (град 250.000) октобар – децембар 2015.

Пројекти Удружења грађана *Искра*

Назив пројекта	Заједно против дрога
Период реализације пројекта	01.01. до 31.07.2014.
Најзначајнији резултати пројекта	Пројекат јавног заступања за креирање Локалног акционог плана против дрога у Лозници, организована велика медијска кампања са билбордима, плакатима, спортским турнирима, радионицама за децу и родитеље, наградама ко конкурсима за ликовне и литерарне радове, округлим столовима.
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	1.140.000,00 дин.
Донатори	Траг фондација уз помоћ USAID и ISC
Назив пројекта	Сигурна љубав младих
Период реализације пројекта	01.09. до 31.12.2014.
Циљ пројекта	Унапређење здравља младих, смањењем броја полно преносивих инфекција (ППИ), нежељених трудноћа као и последица неодговорног понашања у области сексуалности
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	КЗМ града Лозница, КЗМ Осечина, КЗМ Мали Зворник, Добри људи Ваљево
Укупан буџет пројекта	693.500,00
Донатори	Министарство омладине и спорта Републике Србије
Назив пројекта	Здравље на првом месту3
Период реализације пројекта	1.05. до 31.12.2014.
Циљ пројекта	Очување и унапређење здравља свих грађана Лознице
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	120.000,00
Донатори	Град Лозница
Назив пројекта	Имам право да знам
Период реализације пројекта	14.02. до 14.09.2015.
Циљ пројекта	Унапређење здравственог стања Рома кроз подизањесвести припадника ромске националне мањине из области заштите здравља и смањења дискриминације
Функција у реализацији	Носилац пројекта Искра-Лозница

пројекта	
Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	1.120.000,00
Донатори	Миија ОЕБС-а у Србији и SIDA као део техничке подршке Канцеларији за људска имањинска права за спровођење Стратегије за унапређење положаја Рома у Републици Србији
Назив пројекта	Исправан став! Мој став!
Период реализације пројекта	14.02. до 30.09.2015.
Најзначајнији резултати пројекта	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подигнут ниво знања младих Лозничана за преко 50% о штетним ефектима дрога дувана, алкохола и патолошког коцкања. 2. Пружена правна помоћ у остваривању бројних права младих и њихових родитеља. 3. Обезбеђена помоћ старим, самохраним особама.
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	Омладински центар Лозница, Удружење грађана <i>За здравље</i> Лозница
Укупан буџет пројекта	24.270,00 еура (2.912.500,00)
Донатори	Програм Децентрализоване сарадње Министарства спољних послова Републике Италије <i>Подршка политици за децу и младе</i> , у сарадњи са Регијом Емилија Ромања и града Лозница
Назив пројекта	Иницијатива младих за здрав и активан живот
Период реализације пројекта	1.08. до 31.12.2015.
Циљ пројекат	Унапређење здравља и безбедности младих, развијање позитивних вредности у циљу смањења ризичног понашања младих.
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта Искра – Лозница
Партнери на пројекту	КЗМ града Лозница, КЗМ Бајина Башта, КЗМ Осечина, КЗМ Мали Зворник
Укупан буџет пројекта	900.800,00 дин
Донатори	Министарство омладине и спорта Републике Србије
Назив пројекта	Промоција здравља у Лозници
Период реализације пројекта	01.10. до 31.12.2015.
Циљ пројекта	Информисање грађана Лознице о значају очувања здравља и промовисање здравља као највеће вредности и медијска промоција пројекта
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта

Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	100.000,00
Донатори	Град Лозница

Пројекти Удружења Рома *Ромска срећа* – Јошева

Назив пројекта	<i>Заједно за образовање Рома</i>
Период реализације пројекта	1.09.2015. до 31.12.2015.
Циљ пројекта	Повећање свести о значају образовања, повећање броја деце која су уписана у школу и редовно похађање наставе.
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	80.000,00 дин.
Донатори	Град Лозница
Назив пројекта	<i>Право да знам 1 и 2</i>
Период реализације пројекта	<i>1.6.2013. до 31.12.2014.</i>
Најзначајнији резултати пројекта	Организована бесплатна правна помоћ, подељено 400 брошура о правима из социјалне заштите, здравства, образовања; организоване трибине за Роме са учешћем правника, дефектолога и соц радника; подељена помоћ за најсиромашније; успостављена бесплатна правна помоћ за најсиромашније.
Функција у реализацији пројекта	Носилац пројекта
Партнери на пројекту	/
Укупан буџет пројекта	200.000,00 дин.
Донатори	Град Лозница
Назив пројекта	<i>Иницијатива за социјалну укљученост</i>
Период реализације пројекта	1.8.2015. до 31.07.2016.
Циљ пројекта	Унапређење капацитета релевантних актера у Лозници у процесу социјалног укључивања и смањења сиромаштва кроз израду и реализацију Стратегије социјалне заштите у граду Лозница
Функција у реализацији пројекта	Партнер на пројекту
Партнери на пројекту	Удружење грађана <i>Искра</i> (носилаца пројекта)
Донатори	Тим за социјалну укљученост и смањење сиромаштва Владе Србије

SWOT анализа установа и организација у области социјалне заштите

	Снаге	Слабости
У н у т р а ш њ е	<p style="text-align: center;">Простор и опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Претежно адекватан простор за рад са корисницима ▪ Радни простор у уже градској зони ▪ Опремљеност рачунарском опремом ▪ Добра опремљеност простора за рад са корисницима (Дом за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i>, Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење Београд) ▪ Добра опремљеност рачунарском опремом у већини организација цивилног друштва 	<p style="text-align: center;">Простор и опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Неадекватан канцеларијски простор за запослене у Дому за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i> ▪ Недостатак простора за састанке, групни и тимски рад у Центру за социјални рад ▪ Нема сензорне собе у Дому за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i> ▪ Недостатак дидактичког материјала за децу са сметњама у развоју у Дому за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i>, опреме за рад са хранитељима и децом (играчке, лаптоп, ТВ...) у Радној јединици Лозница Центра за породични смештај и усвојење Београд ▪ Радни простор Радне јединице Центра за породични смештај и усвојење Београд је изнајмљен од приватника ▪ Радни простор Радне јединице је више прилагођен потребама домаћинства, него пословног простора ▪ Организације цивилног друштва немају сопствени простор за рад нити простор изнајмљен под повлашћеним условима ▪ Недостатак канцеларијског намештаја у организацијама цивилног друштва
	<p style="text-align: center;">Професионални развој запослених и волонтери у установи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Запослени имају одговарајуће стручне квалификације (формално образовање) ▪ Запослени су мотивисани за даљи професионални развој - редовно учествују у стручним обукама ▪ Велики број запослених има одговарајуће лиценце за рад у установама социјалне заштите ▪ Организације цивилног друштва имају велики број мотивисаних волонтера ▪ Чланови, сарадници и волонтери организација цивилног друштва се континуирано професионално едукују и развијају 	<p style="text-align: center;">Професионални развој запослених и волонтери у установи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољан број запослених у установама - недостају: психолог или олигофренолог у Дом за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i>и педагог за рад у стручном тиму Радне јединице Центра за породични смештај и усвојење Београд ▪ Тешко се проналазе волонтери стручног профила који тренутно одговара потребама установа социјалне заштите ▪ Недостају средства за учешће на едукацијама од значаја за развој стручних компетенција запослених за које се тражи котизација ▪ Недовољно знање енглеског језика у организацијама цивилног друштва за писање пројеката

С	Редовни програми рада,услуге и корисници	Редовни програми рада,услуге и корисници
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Запослени остварују све радне задатке за редовне програме ▪ Развијене услуге СОС службе, Дневног боравка за децу са сметњама у развоју и Помоћ у кући ▪ Корисници у просеку исказују задовољство пруженим услугама ▪ Корисници напредују и имају бољи квалитет живота ▪ Капацитети – просторни и људски ресурси за развој још једне мале домске заједнице у Дому за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i> ▪ Значајно искуство организација цивилног друштва у пројектним услугама 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Низак ниво укључености корисника у планирање услуга ▪ Недостају средства, а делимично и људски ресурси за развијање других видова услуге за кориснике (персонална асистенција, разни сервиси за особе са инвалидитетом итд.) ▪ Неискоришћеност просторних и људских ресурса за развој још једне мале домске заједнице у Дому за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i> ▪ Недостатак прихватне станице на градском подручју ▪ Установе немају праксу спровођења интерне анализе сопствених капацитета ▪ Неразрађене процедуре самовалуације ▪ Непостојање међусекторских услуга ▪ Неразвијен плурализам пружалаца услуга - нема лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите у цивилном и приватном сектору
	Комуникација и сарадња	Комуникација и сарадња
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комуникација са јавношћу преко локалних медија и штампаних материјала ▪ Постојење протокола о сарадњи Дома за смештај деце и омладине <i>Вера Благојевић</i> са разним установама у Граду и протокола о сарадњи Црвеног крста Лозница са Центром за социјални рад ▪ Сарадња Дома Дома за смештај деце и омладине <i>Вера Благојевић</i> са донаторима и спонзорима ▪ Добра међусобна комуникација организација цивилног друштва и тих организација са установама и локалном самоуправом 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољно коришћење осталих средстава комуникације и информисања (сајт Града, друштвене мреже) ▪ Непостојање сопствених сајтова значајних установа (Центра за социјални рад и Дома за смештај деце и младих <i>Вера Благојевић</i>) ▪ Недостатак иницијативе од стране установа за успостављањем локалне мреже сарадње за подршку социјалној инклузији и социјалној заштити ▪ Недовољна сарадња са приватним сектором
Могућности	Изазови/препреке	
Простор и опрема	Простор и опрема	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Донаторски конкурси за пројекте (обезбеђивање информатичко-техничке опреме за пројектне активности) ▪ Спонзорство у опреми и материјалима од стране 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Потреба додатних улагања у простор који је у власништву локалне самоуправе, а могао би се користити за рад ▪ Мањи број донатора који подржава куповину опреме кроз реализацију пројекта 	

п о љ а ш њ е	<p>приватног сектора</p> <ul style="list-style-type: none"> Коришћење за рад простора у власништву локалне самоуправе, под повлашћеним условима Организације цивилног друштва бесплатно користе за јавне догађаје и друге пројектне активности простор у здравственим и образовним установама 	
	<p>Професионални развој запослених и волонтери у установи</p> <ul style="list-style-type: none"> Донаторски конкурси за пројекте (обезбеђивање средстава за професионални развој запослених кроз средства за пројектне активности) Едукација у припреми пројеката за фондове ЕУ у сарадњи са локалном самоуправом Сарадња са одговарајућим факултетима при регрутовању волонтера (механизам студентске праксе) 	<p>Професионални развој запослених и волонтери у установи</p> <ul style="list-style-type: none"> Недостајак тимског, интеринституционалног рада у локалној заједници у писању пројеката Просторна удаљеност релевантних факултета са којих би се могли регрутовати волонтери Осипање волонтера због одласка младих из Лознице на факултете Недовољно препознавање волонтерског рада у Лозници као ресурса
	<p>Редовни програми рада, услуге и корисници</p> <ul style="list-style-type: none"> Потребе корисника за развијањем различитих програма и услуга социјалне заштите Разумевање различитих заинтересованих страна о неопходности стратешког приступа социјалној заштити 	<p>Редовни програми рада, услуге и корисници</p> <ul style="list-style-type: none"> Ограничене могућности локалне самоуправе да финансира потребне услуге Ограничене могућности на републичком нивоу за финансирање појединих услуга Касно расписање конкурса за организације цивилног друштва од стране градске власти Недостајак подстицаја од локалне самоуправе за лиценцирање пружалаца услуга социјалне заштите из цивилног и приватног сектора Недостајак финансијских подстицаја од стране локалне самоуправе за развој недостајућих услуга (персонална асистенција, дневне услуге у заједници, друге услуге)
<p>Комуникација и сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> Добра комуникацијска инфраструктура (интернет у свим установама и организацијама) Потреба и установа/организација и корисника за успостављањем локалне мреже сарадње за подршку социјалној инклузији и социјалној заштити осетљивих група 	<p>Комуникација и сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> Нема локалне мреже сарадње за подршку социјалној инклузији и социјалној заштити осетљивих група Нема довољно протокола о сарадњи између установа/организација социјалне заштите и са другим системима у локалној заједници Отпори према раду организација цивилног друштва у 	

локалној средини

7.3. Установе образовања и васпитања

Предшколска установа *Бамби*

	2015. год.
Број установа	1
Број објеката	37
Број деце старости 0-3 године у предшколском васпитању и образовању	141
Обухват деце узраста 0-3 године предшколским васпитањем и образовањем (у %)	7,00
Број деце узраста од 3 године до поласка у ППП* у предшколском васпитању и образовању	774
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем (у %)	47,20
Број деце која похађају припремни предшколски програм	735

*ППП – припремни предшколски програм

Извор: Образовна статистика

Предшколска установа (ПУ) *Бамби* је радне 2010/2011.године била укључена у пројекат *Једнако образовање за све* чији је циљ био подршка укључивању деце из ромске заједнице у систем ПВО. Од септембра 2011.године ПУ је учесник пројекта *Вртићи без граница-више могућности за учење и развој деце раног узраста*, који је финансијски подржавала ИКЕА, а који се реализовао уз подршку УНИЦЕФ-а, Министарства просвете, науке и технолошког развоја и ЦИП (Центра за интерактивну педагогију). Циљ овог пројекта је диверсификација програма и услуга у ПУ. Основна сврха пројекта је била да се повећа обухват деце узраста од 3-5,5 година предшколским васпитањем и образовањем, са фокусом на децу из најосетљивијих и маргинализованих друштвених група. У оквиру овог пројекта ПУ *Бамби* је адаптирала просторе у Лешници и Јадранској Лешници у којима су започели са радом свакодневни четворочасовни програми и у сарадњи са локалном управом обезбеђено је финансирање васпитача и њихова одрживост.

Од јуна 2014. до марта 2016.године ПУ *Бамби* је учесник друге фазе пројекта *Вртићи без граница 2 - квалитетно инклузивно предшколско васпитање и образовање у Србији* који се реализује уз подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу, УНИЦЕФ-а, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, ЦИП-а и Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду. Циљ овог пројекта је да се што више деце узраста од 3-5,5 година (посебно из друштвено осетљивих група) укључи у квалитетне инклузивне програме уз континуирано унапређење система у складу са *Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020.*

Захваљујући учешћу у овим пројектима укљученост деце узраста од 3- 5,5 година, у систем ПВО повећана је са 32%(целодневни боравак) на 47, 19%. Процент обухвата деце са сеоског подручја је посебно значајан као и обухват деце из осетљивих група. Осим тога, установа употпуњава програмске услуге, јер се у оквиру пројекта пилотирају Основе посебних и специјализованих програма *Каледоскоп* који се заснива на истраживачком и пројектном учењу, уз активно учешће родитеља и коришћење свих расположивих ресурса локалне заједнице.

Број деце од 3-5,5 година по насељима на подручју града Лозница у школској 2015/2016. години обухваћених целодневним бораваком

Укупан број насеља	Број деце по годиштима			Укупно од 3-5,5	Обухваћено				Необухваћено	% обухвата
	2010	2011	2012		2010	2011	2012	Свега		
54	655	633	352	1640	183	228	117	528	1112	32,19

Збирни преглед обухвата деце узраста од 3-5,5 година ПВО

Врста програма	Годиште			Укуп.	%
	2010.	2011.	2012.		
Целодневни боравак(до 11 сати дневно)	183	228	117	528	32,19%
Посебни програми(свакодневно по 4 сата)	56	47	39	142	8,66%
Посебни програми(два пута седмично по два сата)	47	31	36	114	6,95 %
Млађа деца уписана са децом ППП	21	8	1	30	1,82%
Укупно	291	305	178	774	47,20%

Деца из осетљивих група у ПУ у школској 2015/2016. години

Узрасна група	Врста осетљивости							
	Треће и свако наредно дете	Деца самохр. родитеља	Из продица корисника МОП-а	Деца са смет. у развоју	Дете на пор.смештају	Ромска деца	Члан породице болестан или П.П.	Расељен е породице
2014.	2	1	1	-	-	-	-	-
2013.	23	4	2	1	-	-	1	-
2012.	23	13	5	1	-	-	1	-
2011.	21	14	2	2	-	-	1	-
2010.	24	20	4	1	3	2	-	1
Мешовите (3-5,5. год.)	7	2	-	-	-	-	-	-
2009.	23	13	4	3	1	2	-	1
УКУПНО	123	67	18	8	4	4	3	2
ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ(четворосатни)								
Место рада групе	Врста осетљивости							
	Треће и	Деца	Из	Деца са	Деца на	Ромска	Члан	Расељен е

	свако наредно дете	самохр. родитеља	продица корисника НСП-а	смет. у развоју	пород. смештају	деца	породице болестан или са сметњ. у развоју	породице
Играонице Лешница	3	3	1	-	-	2	-	1
Играоница Ј.Лешница	2	-	3	-	5	2	1	-
Играонице Козјак	4	-	1	-	-	-	-	-
Играоница Бамби	2	2	1	-	-	-	-	-
УКУПНО	11	5	6	-	5	4	1	1

ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ(2X2 сата)

Место рада групе	Врста осетљивости							
	Треће и свако наредно дете	Деца самохр. родитеља	Из продица корисника НСП-а	Деца са смет. у развоју	Деца на пород. смештају	Ромска деца	Члан породице болестан или са сметњ. у развоју	Расељене породице
Играоница Бамби	1	1	-	1	1	-	-	1
Играоница Чаролија	2	2	-	-	-	-	1	-
Играоница Воћњак	-	1	-	-	-	-	-	-
Играоница Брезјак	1	-	1	-	-	-	-	-
Играоница Драгинац	1	-	2	-	-	-	1	-
Играоница Д.Добрић	-	2	-	-	-	1	-	-
УКУПНО	5	6	3	1	1	1	2	1

ЧЕТВОРОЧАСОВНИ ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Место рада групе	Врста осетљивости							
	Треће и свако наредно дете	Деца самохр. родитеља	Из продица корисника НСП-а	Деца са смет. у развоју	Деца на пород. смештају	Ромска деца	Члан породице болестан или са сметњ. у развоју	Расељене породице
У седишту установе	5	12	2	3	-	1	-	1
Ван седишта установе(села)	24	21	6	5	2	7	2	2
УКУПНО	29	33	8	8	2	8	2	3
УКУПНО У УСТАНОВИ	168	111	35	17	12	17	8	7

Основне школе

Град Лозница има 14 основних школа са укупно 29 издвојених одељења. На почетку школске 2015/2016. године у основне школе је било укупно уписано 6321 дете (3131 девојчица и 3190 дечака) и 38 одраслих у програму ФООО (фунакционално основно образовање одраслих). Запослени у основним школама имају одговарајућу квалификациону структуру, а број запослених је усклађена са актуелним правним оквиром у образовању и васпитању.

У 11 основних школа има ученика који похађају наставу по ИОП-у (индивидуалном образовним плану). Укупно у свим школама има 76 или 1,2% таквих ученика. У три основне школе има укупно 26 деце у одељењима за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом. Укупан број деце у основним школама чије су породице корисници новчане социјалне помоћи је 435, 699 деце прима дечји додатак, 8 деце је у хранитељским породицама, а још 312 деце припада групи осетљиве деце, без детаља о специфичним факторима осетљивости.

Ученици основних школа у Лозници на почетку школске 2015/2016. године

ОШ Лознице	Укупно ученика	Ж	М	ИОП-1	ИОП-2	Храните- љство	Нов. соц. помоћ	Дечји додатак	Специфичност
<i>Јован Цвијић, Лозница</i>	690	344	346	6	5	1	47	233	У школи има Рома који се тако не изјашњавају
<i>Вук Караџић, Лозница</i>	580	291	289	12	1	/	10	Нема података	
<i>Кадинача, Лозница</i>	870	414	456	/	3	/	Нема података	Нема података	У одељењу за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом – 11 ученика (7 Ж и 4 М)
<i>Анта Богићевић, Лозница</i>	832	408	424	5	3	5	22	37	
<i>Мика Митровић, Брезјак</i>	342	174	168	/	/	/	Нема података	Нема података	/
<i>14.октобар, Драгинац</i>	255	115	130	1	/	2	14	124	
<i>Петар Тасић, Лешница</i>	623	303	320	6	4	/	Нема података	/	Осетљиве групе ¹¹ - 61 дете
<i>Краљ А. I Карађорђевић, Јадранска Лешница</i>	361	200	161	3	1	Нема податка	Нема податка	Нема податка	У одељењу за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом – 2 (1 Ж и 1 М) Осетљиве групе – 197
<i>Свети Сава, Липнички Шор</i>	315	165	153	2	/	/	7	Нема података	38 полазника ФООО (20 Ж и 18 М) од којих су већина корисници

¹¹ Осетљиве групе деце: из породица корисника новчане социјалне помоћи, деца која примају дечји додатак, из хранитељских породица, из сиромашних ромских породица.

								новчане социјалне помоћи	
ОШ Лознице	Укупно ученика	Ж	М	ИОП-1	ИОП-2	Хранитељство	Нов. соц. помоћ	Дечји додатак	Специфичност
<i>В. Благојевић, Бања Ковиљача</i>	474	220	254	5	16	/	28	186	У одељењу за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом - 13 ученика (5 Ж и 8 М); Школу похађа 22 ромска детета и један азилант
<i>Вук Караџић, Липница</i>	181	90	91	/	/	/	4	84	/
<i>Доситеј Обрадовић, Клупци</i>	448	221	227	/	2	/	45	/	У Школи има 31 ромско дете.
<i> Степа Степановић, Текериш</i>	260	140	120	/	/	/	/	/	/
<i>Вукова спомен школа, Тршић</i>	90	46	44	1	/	2	/	35	/
Укупно	6321	3131	3190	41	35	8	435	699	

Извор: основне школе на територији града Лознице

Деца из осетљивих група у основним школама у школској 2015/2016. години

Осетљива група	Број деце	% од укупног броја деце уписане у основне школе
Деца која похађају наставу по ИОП-у	76	1,2%
Деца у одељењима за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	26	0,41%
Деца из породица корисника новчане социјалне помоћи	435	6,88%
Деца корисници дечјег додатка	699	11,06%
Деца у хранитељским породицама	8	0,13%
Остала деца из осетљивих група	312	4,94%
Укупно	1556	24,62%

Према подацима самих основних школа, готово 1/4 ученика припада осетљивим групама деце. Највећи проценат деце је у овој групи због врло ниских прихода породице и сиромаштва.

У основним школама је неуједначена, али претежно неповољна ситуација у вези простора, опремљености рачунарском опремом, приступа интернет-у за све запослене, постојања сопственог сајт-а, опремљености кабинета, физкултурне сале и сл. Има и појединачних, позитивних примера, као мултимедијална учионица у ОШ *Доситеј Обрадовић* у Клушцима. У већини школа недостају стручне, приручне библиотеке за наставнике и стручне сараднике. Наставници и стручни сарадници се професионално развијају кроз разноврсне акредитоване семинаре и воде се базе података о томе. Међутим, повремено недостаје новца за одређене обуке. Основна школа Петар Тасић је акредитовала један стручни семинар – *Ауторитет тешка страна реч*. Неке школе воде, а неке не воде базу података о ученицима. Потребе деце и њихових родитеља се спорадично испитују. Школе имају успостављену сарадњу са другим системима (социјална заштита, здравствена заштита, установе културе итд.), али нема података о резултатима те сарадње. С обзиром да је интерна евалуација или самоевалуација обавеза, школе имају своје тимове за самоевалуацију.

Средње школе у Лозници

У Лозници постоје укупно четири средње школе које похађа укупно 3279 ученика – 1602 девојчице и 1637 дечака. Према подацима школа, укупан број ученика из осетљивих група је 155 или 4,43%. И у средњим школама највећи број деце из осетљивих група су они који су из породица корисника новчане социјалне помоћи – укупно 106 или 3,23% од укупног броја ученика средњих школа.

Назив школе	Број ученика			Ученици са сметњама у развоју и инвлитетом	Ученици упућени на Интеррес. комисију	Ученици из породица корисника новчане соц. помоћи	Ученици Роми
	У	Ж	М				
Гимназија	646	379	267	0		2	0
Свети Сава	870	586	244	2	2	15	10
Економска	956	581	375	12	2	56	2
Техничка	807	56	751	6	2	33	11
Укупно	3279	1602	1637	20	6	106	23

Средње школе имају неуједначене просторне услове за рад. Док Гимназија има адекватан простор, остале три школе се суочавају са одређеним просторним проблемима: неадекватан канцеларијски и учионички простор, неодговарајуће физкултурне сале, недостатак школског дворишта и сл. Ни средње школе не располажу стручним, приручним библиотекама за наставнике и стручне сараднике. Све школе прате потребе ученика и воде базу података о томе. Наставници свих школа су се професионално развијали кроз акредитоване и друге семинаре. Број оних који су у прошле три године унапредили своје компетенције кроз акредитоване семинаре је висок и у просеку је 40 наставника по школи. Све школе раде интерну евалуацију, односно имају тимове за самоевалуацију. Гимназија, Средња школа *Свети Сава* имају потписане протоколе о сарадњи са институцијама и предузећима у Граду.

У Лозници постоји Одељење Факултета техничких наука из Новог Сада, као и Издвојена јединица Факултета за менаџмент из Зајечара који је део Мегатренд универзитета.

SWOT анализа установа образовања и васпитања у Лозници

	Снаге	Слабости
У	<ul style="list-style-type: none"> Активан однос ПУ <i>Бамби</i> према повећању обухвата осетљивих група деце предшколским васпитањем и образовањем (пројектна активности, посебни и специјализовани програми итд.) Опремљеност рачунарима и 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак/неадекватност просторних капацитета на свим нивоима васпитања и образовања - радне собе з децу, игралишта, дворишта, физкултурне сале, свечане сале Део рачунарске опреме је стар
н		
у		
т		
р		

а ш њ е	<p>доступност ученицима и запосленима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Опремљеност кабинета, лабораторија ▪ Заинтересованост наставника за развој професионалних компетенција ▪ Развијање различитих програма за подршку развоју ученика (социјалне вештине, каријерни развој, превенција насиља итд.) ▪ Добра сарадња са медијима и са основним школама у професионалној оријентацији будућих средњошколаца ▪ Добра сарадња са установама социјалне заштите, здравствене заштите, локалном самоуправом, организацијама цивилног друштва, привредом 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатак финансија за учешће наставника на још већем броју акредитованих семинара ▪ Недовољно коришћење активних метода рада у настави ▪ Рад у две смене отежава реализовање допунског и додатног рада и ваннаставних активности ▪ Велики број ученика-путника ограничава могућности организовања допунског и додатног рада и ваннаставних активности ▪ Недовољна сарадња са родитељима
С п о љ а ш њ е	<p style="text-align: center;">Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Укључивање родитеља у активну сарадњу са ПУ и школом ▪ Потребне за разноврсним облицима сарадње између самих школа ▪ Потребне за сарадњом између установа образовања и васпитања и другим системима у локалној заједници ▪ Заинтересованост локалне самоуправе за развој образовања и васпитања у Граду ▪ Активан Омладински центар и организације цивилног друштва које се баве децом и младима 	<p style="text-align: center;">Изазови/препреке</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Неразумевање значаја партиципације и/или низак ниво заинтересованости родитеља за партиципацију у раду ПУ и школа ▪ Неумреженост средњих школе ▪ Појава нових форми нежељеног понашања код ученика за које не постоје адекватни механизми решавања у систему социјалне заштите ▪ Недостатак систематичног приступа средњем образовању на нивоу локалне самоуправе ▪ Незапосленост и слаба привредна активност у локалној заједници

7.4. Установе здравствене заштите

Дом здравља Др Миленко Марин

Дом здравља *Др Миленко Марин* Лозница је основан као здравствена установа која обавља здравствену делатност на примарном нивоу здравствене заштите. У оквиру медицинског дела располаже са следећим службама: општа медицина, медицина рада, служба за здравствену заштиту жена, служба за здравствену заштиту деце и омладине, поливалентна патронажна служба, служба стоматолошке здравствене

заштите, служба лабораторијске дијагностике и служба хитне медицинске помоћи. У оквиру Дома здравља постоји мрежа 15 здравствених амбуланти (здравствене амбуланте у Јадранској Лешници, Јошеви, Текеришу, Доњој Бадањи, Брезјаку, Коренити, Новом Селу, Чокешини, Брадићу, Великом Селу, Доњем Добрићу, Горњем Добрићу и Зајачи) и 2 здравствене станице (у Бањи Ковиљачи и Лешници). Дом здравља је адекватно опремљен и има одговарајући простор за рад. Акредитован је на три године код Агенције за акредитовање здравствених установа Србије, од 2013. до 2016. године, када ће се пријавити за реакредитацију.

Редовни програми рада Дома здравља су: превентивне услуге (превентивни прегледи, циљани прегледи, систематски прегледи, скрининг програми за рано откривања рака дојке); куративне услуге (прегледи ради лечења); дијагностичко терапијске услуге; саветовалиште за децу и младе; саветовалиште за дијабетичаре; психфизичка припрема трудница; услуге патронажне службе; стоматолошке услуге; услуге здравствено васпитног рада и услуге хитне медицинске помоћи.

У Дому здравља је укупно запослено 372 радника, од тога 76 лекара, међу којима су 43 специјалисти, један примаријус. У Дому је запослено 19 стоматолога, од којих су три специјалисте. Од укупног броја запослених, 285 су медицинаски, а 87 немедицински радници. У току последње три године 15 запослених је стекло више формално образовање, 350 је развијало своје компетенције кроз акредитоване семинаре у здравству, а 313 и кроз друге обуке. Дома здравља има 23 волонтера – доктори медицине, више медицинске сестре и медицинске сестре/техничари.

У току 2015. године, код Здравственог савета Републике Србије акредитовано је 26 програма континуиране медицинске едукације на различите здравствене теме, а у 2014. години акредитовано је 24 програма. Дом здравља прати квалитет сопственог рада и обавља редовну самоевалуацију у складу са прописаним стандардима.

Успостављена је добра сарадња са различитим другим системима у локалној заједници и шире која је са већином и формализована потписивањем протокола о сарадњи. Протоколи су потписани са: градском управом (потписује се на почетку сваке године); Центром за социјални рад 2015. године; Полицијском управом Града; Општом болницом Лозница; Специјалном болницом за рехабилитацију Бања Ковиљача; Подружницом Лозница Српског лекарског друштва; Црвеним крстом Лозница; Природно-математичким факултетом у Новом Саду и Агенцијом за заштиту животне средине у Београду.

О свом раду информишу јавност преко сајта Дома здравља, друштвене мреже Facebook, путем информативних емисија на локалним телевизијама и локалном радију. О здравственим услугама јавност се информише информативним и едукативним флајерима, брошурама, постерима, као и уличним манифестацијама,

перформанасима, предавањима у школама, јавним предузећима, месним заједницама итд.

Општа болница Лозница

Општа болница Лозница је основана као здравствена установа која обавља здравствену делатност на секундарном нивоу здравствене заштите, као наставак дијагностике, лечења и рехабилитације на примарном нивоу. Основана је за територије општина Лозница, Мали Зворник, Љубовија и Крупањ. Ове четири локалне самоуправе обухватају преко 120.000 становника. Општа болница има 860 запослених, од тога је 130 лекара, а 2 су доктора наука, 6 магистара медицинских наука, 5 примаријуса, 14 субспецијалиста. Општа болница у Лозници има 14 одељења са укупно 461 постељом. Болница некад прима и пацијенте из Републике Српске.

У циљу ефикаснијег обављања делатности у Општој болници су образоване следеће организационе јединице: Сектор интернистичких грана медицине за делатности (интерна медицина, пнеумфтизиологија, неурологија, инфектологија и продужено лечење и нега; Сектор хируршких грана медицине за делатности опште хирургије, ортопедије са трауматологијом, урологије, оториноларингологије и офталмологије; Служба за педијатрију; Служба за гинекологију и акушерство; Служба за психијатрију; Сектор заједничких медицинских послова за делатности: (анестезија са реаниматологијом, радиолошке, микробиолошке, лабораторијске, трансфузиолошке, дерматолошке, патоанатомске, фармацеутске и друге делатности) и Сектор за опште правне, економско финансијске послове и службом техничког одржавања.

Редовни програми рада Опште болнице су: специјалистичко-консултативне услуге и болничко-здравствена делатност; специјалистичко-консултативне услуге и сложенији поступци и мере, откривање болести и повреда, лечење и рехабилитација болесних и повређених; дијагностичко-терапијске процедуре; болничко-здравствена делатност (дијагноза, лечење и рехабилитација, услуге здравствене неге и смештаја).

Сви здравствени радници и здравствени сардници имају приступ рачунарима на свом радном месту, али немају сви приступ интернету. У току протекле три године 21 запослени је стекао више формално образовање; запослени су укупно похађали 602 акредитована семинара, однос 570 других стручних семинара. Немају ажурну базу (евиденцију) о професионалном развоју запослених. У току 2015. године, установа је имала 26 обука акредитованих код Здравственог савета Републике Србије. Редовно се прате показатељи квалитета рада и испитују се потребе корисника/пацијената. Општа болница нема волонтере.

Постоји развијена сарадња са различитим установама и организацијама у локалној заједници. Протоколи о сарадњи су потписани са: Центром за социјални рад, Полицијском станицом Лозница, Домом здравља, Специјалном болницом за рехабилитацију Бања Ковиљача, Подружницом Српског лекарског друштва у Лозници, Црвеним крстом Лозница итд.

SWOT анализа установа здравствене заштите у Лозници

	Снаге	Слабости
У н у т р а ш њ е	<ul style="list-style-type: none"> ▪ У Дому здравља и Општој болници све службе - организационе јединице имају просторне капацитете у складу са Правилником ▪ Службе поседују медицинску опрему и уређаје за дијагностику и лечење ▪ Постоји на свим улазима рампа са гелендерима за олакшан улазак ▪ Постоји лифт у главној згради са четири спрата, а остали објекти Дома здравља су приземни или са једним спратом ▪ Анализа потреба и задовољства професионалним развојем запослених ▪ Програми континуиране медицинске едукације ▪ Акредитовање програма код Здравственог савета Републике Србије ▪ Различити Стратешки документи: Стратешки план Дома здравља, Стратегија управљања ризиком и сл. ▪ Процедуре за хоризонталне и вертикалне линије комуникације у Дому здравља ▪ Протоколи сарадње са институцијама, предузећима, организацијама, ▪ Добра комуникација са другим здравственим установама из окружења, Институтима, Заводима за јавно здравље, Министарством здравља РС ▪ Развијене услуге телефонског саветовања у Превентивном центру, Патронажној служби, као и 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Одлагање акредитације Опште болнице ▪ Недостатак савремене медицинско техничке опреме, савремене дијагностичке опреме ▪ Нема просторних и грађевинско-техничких могућности за тимски рад лекар-сестра ▪ Недовољан просторни капацитет за архивирање медиц. документације ▪ Недовољан број тоалета за пацијенте и дотрајала опрема у тоалетима ▪ Не постоји ни један тоалет за особе са инвалидитетом, ни гинеколошки сто за жене са инвалидитетом ▪ Енергетска неефикасност објекта ▪ Неискоришћена могућност коришћење обновљивих извора енергије ▪ Недостатак возила за санитетски превоз у установе терцијарног нивоа ▪ Неразвијен болнички информациони систем ▪ Непостојање специјализација и субспецијализација у појединим делатностима Дома здравља ▪ Недостатак подршке за већи број примаријуса или магистара и доктора наука ▪ Непостојање плана развоја људских ресурса , ▪ Недовољна сарадња са НВО сектором ▪ Прегоревање на послу ▪ Недовољно развијене услуге кућног лечења ▪ Недовољно развијене услуге палијативног лечења и терапије бола

	<p>телефонско заказивање прегледа у Диспанзеру за жене, Диспанзеру за децу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинисан план за адаптирање и реновирање објеката Опште болнице по приоритетима (тренутно у изради техничка документација) и изналажење потенцијалних фондова за финансирање неопходних радова ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Неразвијена услуга пријема и збрињавања ургентних стања ▪ Недостатак програма саветовалишног рада са младима и децом и других саветовалишних услуга ▪ Недостатак подршке програму добровољно поверљивог саветовалишта за ХИВ/АИДС ▪ Непостојање програма за рад са друштвено осетљивим и маргинализованим групама ▪ Неповољна старосна структура кадра и наслеђено неадекватно планирање стручног усвршавања запослених у Општој болници ▪ Непотпуно имплементација механизма електронске комуникације приликом претраге и размене информација (службе нису повезане) ▪ Не постоји повезаност здравствених регистара ▪ Недовољана информатичка писменост од стране (најчешће старијих) здравствених радника ▪ Недостатак комуникације са пацијентима путем интернета
<p>С п о љ а ш њ е</p>	<p style="text-align: center;">Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Сарадња са Градском управом, Градским већем, стручним службама и доносиоцима одлука у локалној самоуправи ▪ Добра вертикална комуникација менаџмента са запосленима у Општој болници ▪ Протоколи о сарадњи Опште болнице са институцијама, предузећима, организацијама ▪ Могућност конкурисања за донације и прикупљање средстава за набавку опреме и санирање простора ▪ Постојање великог броја струковних школа за образовање здравственог кадра ▪ Могућност ангажовања и 	<p style="text-align: center;">Изазови/препреке</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатак фондова за финансирање програма унапређења квалитета рада ▪ Слабе линије хоризонталне комуникације између организационих јединица ▪ Мање опредељених средстава у буџету Града ▪ Економска криза, мере штедне ▪ Уредба о ограниченом запошљавању у јавном сектору ▪ Рестриктиван кадровска политика Министарства здравља ▪ Одлазак искусних здравствених професионалаца у иностранство, или друге установе ▪ Репресивне мере РФЗО

<p>коришћења капацитета пензионисаних здравствених професионалаца</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање програма неформалног образовања ▪ Сарадња и повезивање услуга са здравственим установама у циљу побољшања квалитета рада Дома здравља ▪ Отворени конкурси и донагорски фондови за програме недостајућих услуга у здравству ▪ Сарадња са НВО сектором и коришћење широке лепезе здравствених програма и услуга које организације цивилног друштва могу пружити ▪ Постојање волонтера у Омладинском центру и могућност коришћења ресурса ▪ Развој нових програма у оквиру расположивих људских и финансијских ресурса 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатак иновативних програма за осетљиве групе грађана ▪ Неажурно санкционисање неодрживих програма за унапређење здравља (скрининг програми, неодрживање на вакцинацију) ▪ Недовољно ажуран систем информисања и координације података од Министарства здравља до здравствене установе ▪ Информатизација у здравству стопирана након завршетка ДИЛС пројекта ▪ Сензационалистички приступ медија појединим здравственим темама
--	--

7.5. Остали актери

Национална служба за запошљавање – Филијала Лозница

Филијала Националне службе за запошљавање у Лозници има четири организационе јединице: Лозница, Крупањ, Љубовија и Мали Зворник. Главне услуге које Филијала пружа су: посредовање и сајмови запошљавања; професионална оријентација и планирање каријере; додатно образовање и обука; развој предузетништва; пословни центар; субвенција незапосленима за самозапошљавање; субвенција послодавцима и новчана надокнада незапосленима. За област социјалне заштите веома су значајне две услуге Националне службе за запошљавање, односно Филијале Лозница: субвенција незапосленима за самозапошљавање и новчана накнада незапосленима. *Субвенција за самозапошљавање* се одобрава незапосленим особама у једнократном износу од 160.000 динара, односно 200.000 динара за незапослене особе са инвалидитетом за започињање сопственог посла, на основу јавног позива. Захтев за ову субвенцију могу да поднесу особе које су пријављене на евиденцији Националне службе за запошљавање најмање месец дана пре подношења захтева, сем у случају када је подносилац захтева особа са инвалидитетом (тада време проведену на евиденцији није услов за учешће у јавном позиву) и завршиле су инструктивну обуку

за samozapoшљавање у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације. *Право на новчану накнаду* има незапослена особа која је била обавезно осигурана за случај незаполености најмање 12 месеци непрекидно или са прекидимау последњих 18 месеци. Корисник новчане накнаде има право на здравствено и пензијско и инвалидско осигурање за време трајања права на новчану накнаду. Чланови породице корисника ове накнаде имају право на здравствено осигурање, ако нису здравствено осигурани по другом основу.

8. Анализа корисника социјалне заштите

Подаци о корисницима социјалне заштите приказани у табелама и графиконима на следећим страницама показују да према подацима Центра за социјални рад у Лозници, у периоду 2013 – 2015. година¹², њихов укупан број опада од 10764 (2013. година) до 6281 (2015. година), односно да се у току три године смањило за 41,5%.

Посматрано по корисничким групама, запажа се да доминирају **одрасли корисници (26 – 64 године)** који чине око 50% укупних корисника социјалне заштите (56% у 2013., 49% у 2014., 52,5% у 2015.). Међу одраслим корисницима највећу корисничку групу представљају материјално угрожене особе, а потом ОСИ (иако њихов укупни број бележи значајан пад) и занемарене и особе у ризику од занемаривања. Ова последња група бележи нагли пораст - у 2014. години их је регистровано 14, а у 2015. години чак 89, што представља пораст од око шест и по пута.

Деца (0 – 17 година) чине око 25% корисника социјалне заштите (око 20% у 2013., око 34% у 2014., 27% у 2015.). Међу децом доминирају она из породица корисника НСП и деца чији се родитељи споре око вршења родитељског права. Када су у питању деца без родитељског старања, чији број се у 2015. години смањило за око 32% у односу на 2014. годину, значајно је да је 2014. године 111 те деце било на алтернативном породичном смештају – у хранитељским породицама, као и да су у укупном броју доминирала деца узраста 6-14 година (51%) и да је било 31% деце са сметњама у развоју, иако систем специјализованог хранитељства није званично успостављен. У 2015. години се бележи велики пораст деце жртва насиља и занемаривања – од 21 у 2014. години до 64 у 2015. години, што представља пораст за више од три пута. Број деце са проблемима понашања и у сукобу са законом варира, али у 2015. години се запажа опадање за скоро 50% у односу на 2014. годину.

Број **младих корисника социјалне заштите (од 18 до 30 година)** показује тенденцију пораста – од 7% (2013.), односно 6% (2014.) до 13% (2015.). Међу овом групом корисника доминирају материјално угрожене особе и ОСИ (у знатно мањем броју). Све остале групе су незнатно заступљене.

Број старих корисника показује тенденцију опадања – од 17% у 2013. години до 7,5% у 2015. години. Код ове групе корисника бележи се пораст броја занемарених особа – од 23 особе у 2014. години, на 121 особу у 2015. години, што представља пораст за преко пет пута. Такође се запажа да код старих расте број особа са потребом за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници. Истовремено се бележи и пораст броја корисника старијих од 85 година, као и смањење броја материјално угрожених старих особа – корисника Центра за социјални рад у Лозници.

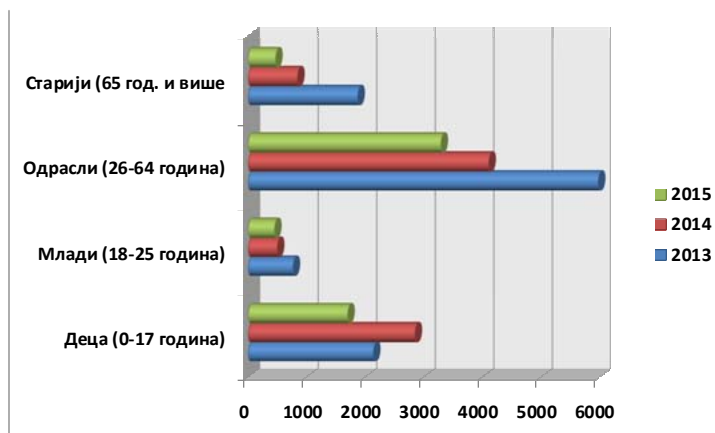
¹² У циљу сагледавања тренда корисника, узет је период од последње три године.

Број евидентираних *жртва насиља у породици* је у 2015. години је порасто преко два и по пута у односу на 2014. годину. Доминантни облици насиља су физичко и психичко. Број евидентираних жртва физичког насиља у 2015. години је био преко четири пута већи у односу на тај број у 2014. години. Највећи број жртва насиља у породици су жене и њихов број је показао тенденцију пораста. Следе деца, а затим стари као жртве насиља у породици. Као починиоци насиља доминирају брачни/ванбрачни партнери – мушкарци. Жене се појављују као починиоци насиља према деци, али је њихов број занемарљив у односу на број мушкараца. У 2015. години се бележи нагли скок броја починилаца насиља – са укупно 31 у 2014. години, на укупно 107 у 2015. години, што представља пораст за око три и по пута. Број обавештења тужилаштву и полицији о насиљу у породици од стране ЦСР је порасто од 35 у 2014. години, на 74 у 2015. години. Истовремено, број изређених мера је занемарљив: једна у 2013., две у 2014. и 0 у 2015. години. Притом је у 2015. години поднето 38 кривичних пријава.

Корисници новчаних давања. Према подацима Министарства за рад, запошљавање, борчка и социјална питања, у 2014. години број корисника НСП је био 1832, а њихов удео у целокупној популацији – 5,5%. Број корисника дечјег додатка је био 5097, односно 36,5% од укупне популације деце. Број корисника увећаног дечје додатка је износио 1045. Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица је био 173, а број корисника увећаног додатка за помоћ и негу другог лица – 362 или 0,5% укупне популације.

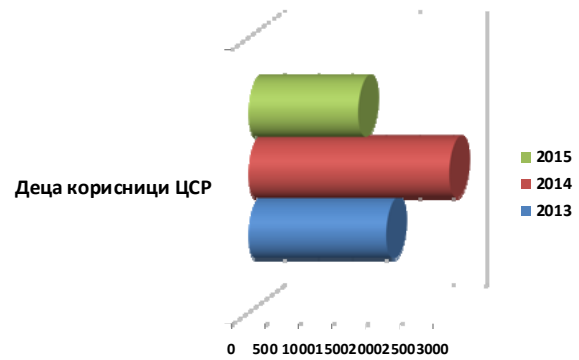
Број корисника Центра за социјални рад у 2013., 2014. и 2015. години

Корисници према узрасту	2013.		2014.		2015.	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Деца (0 - 17 година)	1169	971	1529	1323	895	807
Млади (18 - 25 година)	437	331	254	246	408	405
Одрасли (26 -64 година)	3117	2865	1997	2115	1579	1716
Старији (65 година и више)	969	905	315	531	173	298
Укупно	5692	5072	4095	4215	3055	3226
Укупно (М + Ж)	10764		8310		6281	

Број деце корисника Центра за социјални рад према корисничким групама

Корисничка група	2013.	2014.	2015.
Деца без родитељског старања	87	105	71
Деца жртве насиља и занемаривања	5	21	64
Деца са пролемима у понашању и у сукобу са законом	79	82	42
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	98	294	224
Деца из породица корисника НСП и других материјалних давања	1768	2284	1165
Деца ОСИ	/	124	13
Деца страни држављани без пратње	0	61	24
Деца жртве трговине људима	/	/	/
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	/	/	/
Деца повратници /из реадмисије	/	/	20
Остала деца	10	11	8
Укупно	2047	2982	1631

Пунолетни корисници Центра за социјални рад по корисничким групама и старости

Корисничка група	2013.				2014.				2015.			
	Млади	Одрасли	Старији	Укуп.	Млади	Одрасли	Старији	Укуп.	Млади	Одрасли	Старији	Укуп.
Занемарене особе и у ризику од занемаривања	1	24	25	50	2	14	7	23	9	89	23	121
ОСИ	26	324	263	613	105	325	203	633	17	160	78	255
Особе са друштвено неприхватљивим понашањем	0	28	1	29	2	24	1	27	12	20	5	37
Особе које имају потребу за домским смештајем и другим услугама соц. заштите у локалној заједници	5	77	49	131	7	78	51 (од тога 15 особа 85+)	136	2	59	65 (од тога 6 особа 80+)	126
Материјално угрожене особе	428	3337	1303	5068	332	3556	557 (од тога 32 особа 85+)	4445	644	2512	299 (од тога 35 особа 80+)	3455
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Жртве трговине људима	/	/	/	/	/	/	/	/	0	0	0	0
Остали	1	77	13	91	52	115	28	195	4	90	1	107
Укупно по узрастним групама	460	3867	1654	5981	500	3912	847	5459	688	2930	471	4101

Број хранитељских породица на евиденцији Центра за породични смештај и усвојење Београд у току 2014. и на дан 31.12.2014.							
Радна јединица	Укупан број ХП у току 2014.				Укупан број ХП на дан 31.12.2014.		
	Укупно породица на евиденцији	Имале на смештају децу	Нису имале на смештају децу	Нове породице	Укупно породица на евиденцији	Имале на смештају децу	Нису имале на смештају децу
РЈ Лозница	82	73	9	10	80	73	7

Општи подаци - број деце и младих на породичном смештају 2014.			
Радна јединица	Укупан број корисника у току 2014. године	Нови корисници у току 2014. године	Број корисника на дан 31.12.2014.
	деце	деце	
РЈ Лозница	111	13	102

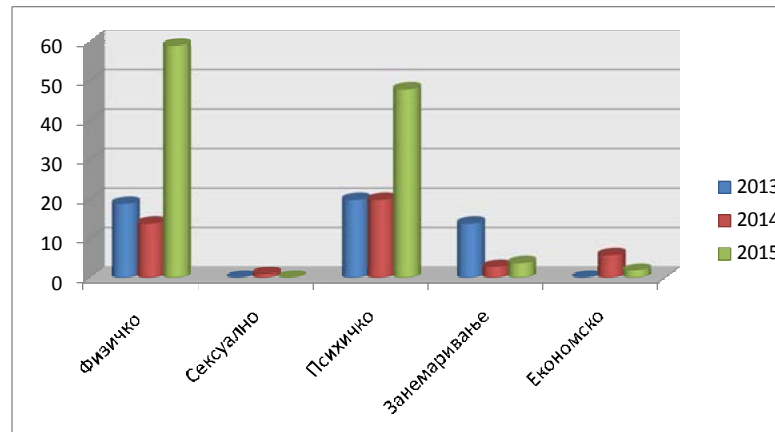
Структура деце на породичном смештају у надлежности РЈ Лозница

0-2 године	3-5 година	6-14 година	15-17 година	18-25 година	Број деце са сметњама у развоју
6%	11%	51%	14%	18%	31%

Број и узраст жртава насиља у породици према доминантној врсти насиља

Врста насиља	Узраст жртава насиља																										
	2013.					2014.					2015.																
	Деца		Млади		Одрас.		Стари		Укупно	Деца		Млади		Одрас.		Стари		Укупно	Деца		Млади		Одрас.		Стари		Укупно
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Физичко	1	1	1	1	2	11	0	2	19	1	0	2	0	0	9	0	2	14	13	7	0	5	9	19	2	4	59
Сексуално	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Психичко	2	3	0	0	3	10	0	2	20	1	2	0	0	0	17	0	0	20	13	12	1	0	3	16	1	2	48
Занемаривање	3	1	0	1	0	3	1	5	14	2	1	0	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	0	4
Економско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Друго	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно према полу	6	5	1	2	5	24	1	9	53	4	3	2	0	0	33	0	2	44	30	19	1	5	13	36	3	6	113
Укупно према узрасту	11		3		29		10		53	7		2		33		2		44	49		6		49		9		113

Доминантне врсте насиља у породици

Број починилаца насиља према доминантном односу/сродству са жртвом насиља

Однос/сродство починиоца насиља са жртвом	Број починилаца насиља према полу								
	2013.			2014.			2015.		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Родитељ	8	7	15	12	0	12	24	4	28
Брачни/ ванбрачни партнер	17	1	18	12	0	12	76	0	76
Други члан породице или сродник	0	5	5	5	2	7	3	0	3
Укупно	25	13	38	29	2	31	103	4	107

Број обавештења тужилаштву и полицији о насиљу у породици од стране Центра за социјални рад и број изречених мера од стране тужилаштва и полиције

Година	Број обавештења	Број и врста изречених мера
2013.	21	1 ▪ забрана приближавању члану породице на одређеној удаљености
2014.	35	2 ▪ забрана приближавању члану породице на одређеној удаљености ▪ издавање налога за исељење из породичног стана или куће без обзира на право својине/закупа
2015.	74	0 ▪ поднето 38 кривичних пријава

Број корисника новчаних давања

	2014. година
Број корисника новчане социјалне помоћи	1832
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (у %)	5.5
Број корисника дечијег додатка (0–17 година)	5097
Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце (у %)	36.5
Број корисника увећаног дечијег додатка (0–17 година)	1045
Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце (у %)	7.5
Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица	173
Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица	362
Удео корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица у укупној популацији (у %)	0.5

Према подацима Министарства за рад, запошљавање, борача и социјална питања

9. Стратешки правци развоја социјалне заштите

1. Мултисекторска сарадња (социјална заштита-образовање-примарно здравство-организације цивилног друштва), развијање међусекторских услуга и унапређење инклузије друштвено осетљивих група

2. Социјална инклузија друштвено осетљивих група:

- Деца из осетљивих група: деца без родитељског старања, деца - жртве насиља и занемаривања, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом итд.;
- Особе са инвалидитетом (ОСИ);
- Старе особе: занемарене старе особе, особе са потребом за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници;
- Радно способне материјално угрожене/незапослене особе;
- Жене - жртве насиља у породици;
- Осетљиве породице: породице корисници НСП, једнородитељске породице, породице са чланомкоји је ОСИ/особа са сметњама у развоју/хронично оболела особа итд.;
- У оквиру свих наведених група – Роми као посебно осетљива друштвена група.

3. Транспарентан систем наручивања услуга социјалне заштите од стране локалне самоуправе

10. Стратешки циљеви социјалне заштите

Стратешки циљ 1.

Унапређена социјална инклузија осетљивих група кроз развијену мултисекторску сарадњу (социјална заштита – образовање – примарна здравствена заштита – организације цивилног друштва) и међусекторске услуге.

Стратешки циљ 2.

Развијен систем локалних услуга социјалне заштите, у складу са стандардима услуга и захтевима за њихово лиценцирање, за осетљиве групе грађана који подржава њихову активну партиципацију и социјалну инклузију.

Стратешки циљ 3.

Успостављен транспарентан систем наручивања услуга социјалне заштите од стране локалне самоуправе.

11. Стратешки приоритети

Према Стратегији локалног одрживог развоја Лознице 2012, приоритет 3: Друштвени развој обухвата и дефинисане приоритете социјалне заштите у Граду. У време развијања ове Стратегије као приоритети социјалне заштите у Лозници виђени су следећи:

Приоритети социјалне заштите према Стратегији одрживог развоја града Лознице 2012

3.2.2. Подизање капацитета за пружање социјалних и саветоднавних услуга угроженим популацијама

3.2.2.1. Изградња Дома за старе малог капацитета (до 50 корисника)

3.2.2.2. Отварање Дневног боравка за старе и Клуба за старе у оквиру Дома за старе

3.2.2.3. Формирање мреже хранитељских породица за бригу о старима

3.2.2.4. Адаптација и санација 30 стамбених објеката у ромским насељима

3.2.2.5. Подизање објекта социјалног становања од 8 станова

3.2.2.6. Формирање прихватне станице и прихватилишта

У међувремену није било могућности за покретање значајнијих активности које би водиле остваривању приоритета формулисаних 2012. године.

У оквиру Стратегије социјалне заштите града Лознице 2016-2020, приоритети социјалне заштите су дефинисани у складу са претходно наведеним и то на нивоу приоритетних група за које ће се развијати локалне услуге социјалне заштите. Те групе су већ поменуте у оквиру Стратешког правца:

Социјална инклузија осетљивих група:

1. Деце из осетљивих група:
 - Деца са сметњама у развоју и инвалидитетом
 - Деца из сиромашних породица
 - Деца из руралних подручја Града
 - Ромска деца
 - Деца у хранитељским породицама
 - Деца без родитељског старања која излазе из систем друштвене бриге о деци
 - Деца у ризику (од занемаривања, злостављања, напуштања итд.)
2. Особе са инвалидитетом (ОСИ)
3. Старе особе (преко 65 година)
4. Материјално угрожене радно способне особе, укључујући младе (18-30 година) и тешко запошљиве групе грађана (45-55 година)
5. Жене и деца - жртве насиља у породици
6. Осетљиве породице (породице корисници НСП, једнородитељске породице, породице са члановима са сметњама у развоју или хроничним болестима, дисфункционалне породице итд.)
7. У оквиру свих наведених група – Роми као посебно осетљива друштвена група.

Овакав избор приоритета је направљен у складу са: потребама грађана, капацитетима кључних актера у области социјалне заштите и анализом укупног контекста социјалне заштите у граду Лозници, као и кључним националним приоритетима у области социјалне заштите.

12. Стратешке мере и акције

Мере и акције за Стратешки циљ 1.

Унапређена социјална инклузија осетљивих група кроз развијену мултисекторску сарадњу (социјална заштита – образовање – примарна здравствена заштита - организације цивилног друштва) и међусекторске услуге.

Мере и акције чији је носилац локална самоуправа (Одељење за финансије и друштвене делатности)

1.1. Развијање протокола о локалној мрежи социјалне заштите и мултисекторској сарадњи кроз мрежу свих актера социјалне заштите (локалне самоуправе, установа

социјалне заштите и организација цивилног друштва активних у области социјалне заштите) и установа образовања, примарне здравствене заштите и других заинтересованих страна у Граду

1.2. Успостављање процедура комуникације и координације свих актера локалне мреже

Мере и акције чији су носиоци пружаоци и потенцијални пружаоци услуга социјалне заштите

1.3. Развијање међусекторских услуга (међусекторских „пакета“), за различите осетљиве групе грађана

Мере и акције за Стратешки циљ 2.

Развијен систем локалних услуга социјалне заштите, у складу са стандардима услуга и захтевима за њихово лиценцирање, за осетљиве групе грађана који подржава њихову активну партиципацију и социјалну инклузију.

Мере и акције чији су носиоци носилац локална самоуправа (Одељење за финансије и друштвене делатности) и актуелни и потенцијални пружаоци услуга социјалне заштите

2.1. Израда Програма развоја услуга социјалне заштите у граду Лозници

2.2. Примена Програма развоја услуга социјалне заштите у граду Лозници 2016-2020

2.3. Обезбеђивање финансијских подстицаја за лиценцирање пружалаца услуга из јавног, цивилног и приватног сектора

Мере и акције чији су носиоци пружаоци и потенцијални пружаоци услуга социјалне заштите

2.4. У складу са Програма развоја услуга социјалне заштите у граду Лозници 2016-2020, развијање следећих услуга социјалне заштите:

- Становање уз подршку за младе који излазе из система друштвене бриге
- Клуб за младе који су (или су били) у хранитељским породицама
- Персонални асистент за ОСИ и лични пратилац за децу и младе са сметњама у развоју и/или инвалидитетом
- Дневни боравак за старе
- Прихватна станица
- Прихватилиште
- Сигурна кућа за жртве насиља у породици
- Породични сарадник

Мере за Стратешки циљ 3.

Успостављен транспарентан систем наручивања услуга социјалне заштите од стране локалне самоуправе.

Мере и акције чији је носилац локална самоуправа (Одељење за финансије и друштвене делатности)

3.1. Успостављање транспарентног система наручивања услуга социјалне заштите у складу са постојећим правним оквиром (поступак јавних набавки)

Мере и акције чији су носиоци пружаоци и потенцијални пружаоци услуга социјалне заштите

3.2. Развијање капацитета за учешће у поступку јавних набавки услуга социјалне заштите

13. Праћење и оцењивање

Праћење и оцењивање успешности реализације Стратегије социјалне заштите ће се реализовати као редовне активности у оквиру ове Стратегије. Кључну одговорност за праћење реализације појединачних активности из Акционог плана Стратегије ће имати сваки актер (установа, организација) који је носилац те активности. Процес праћења ће обухватити прикупљање, евидентирање и чување података о активности коју реализује. Сваки актер – носилац активности социјалне заштите ће припремати годишњи извештај о свом раду – наративни извештај и попуњену Excel-табелу која ће бити основа за израду збирног Годишњег извештаја о реализацији Акционог плана.

Радна група која је учествовала у процесу развоја Стратегије социјалне заштите ће бити задужена за оцењивање успешности њене примене. Оцењивање успешности ће се обављати у току јануара и фебруара наредне за сваку претходну годину. Оперативну подршку – прикупљање извештаја од актера који реализују активности социјалне заштите и њихова обрада у Годишњи извештај о реализацији Акционог плана ће бити у надлежности Одељења за финансије и друштвене делатности.

Годишњи извештај о реализацији Акционог плана ће се састојати од наративног дела и Excel-табела – методолошког алата који ће омогућити прегледно збирно представљање активности предвиђених Акционим планом.

Све обавезне активности праћења и оцењивања би требало да буде утврђене одлуком Градског већа или неког другог градског тела.

Подаци које је потребно прикупљати:

А. Корисници услуге/ друге активности социјалне заштите

- Укупан број корисника

- Структура корисника (број и % корисника према неколико основних показатеља):
 - Пол
 - Старост (потребно је структурирати старосне групе у складу са званичном статистиком Републике Србије¹³)
 - Образовни ниво (такође, структурирати у складу са званичном статистиком)
 - Територијална припадност (градско насеље и остало)
 - Статус запослености (проверити са Националном службом за запошљавање како да се структурирају групе – нпр., запослен, незапослен, као и подгрупе у зависности од разлога незапослености, пензионер)
 - Корисници материјалних/финансијских права у социјалној заштити (у складу са листом тих права званично дефинисаних законским оквиром у социјалној заштити)
- Критеријуми за селекцију корисника
 - Навођење сваког критеријума појединачно
 - Постојање писаних критеријума у форми правилника

Б. Информисање јавности и корисника

- О услузи/праву/другој активности социјалне заштите (ко је пружалац, садржај услуге/активности) – информисање најшире јавности у локалној заједници, свих потенцијалних корисника
- О почетку коришћења услуге/права/друге активности – за кориснике који су одабрани
- О листи чекања – за кориснике на листи чекања

В. Услуга¹⁴

- Садржај (списак активности које се обављају са корисницима)
- Инфраструктура услуге
 - Површина радног простора за непосредан рад са корисницима
 - Опрема за рад са корисницима/пружање услуге
 - Потрошни материјали за рад са корисницима/пружање услуге
 - Трајање услуге на дневном нивоу у сатима
 - Трајање услуге у данима у току године (ако је услуга вишедневна и сл.)
 - Исхрана корисника

¹³ Пожељно је погледати профиле општина у DevInfo бази која се налази на сајту Републичког завода за статистику, као и публикације исте институције настале на основу пописа становништва 2011. године.

¹⁴ Подаци под В., Г. и Д. ће се прикупљати кад се успоставе услуге социјалне заштите.

- Број obroka у току дана по кориснику
- Начин обезбеђивања obroka (сопствене кухиња или допремање из другог објекта)

Г. Запослени/ангажовани који раде на пружању услуге

- Број стручних радника и % од укупног броја ангажованих на пружању услуге
- Структура стручних радника по професији, полу, старости, дужини радног стажа
- Професионално усавршавање запослених на годишњем нивоу (број и врста семинара које су похађали; број оних који су унапредили формалну квалификацију и врста стечене квалификације)
- Број осталих радника (административни, техничко-помоћни) укључених у пружање услуге)

Д. Финансирање услуге

- Укупна средства добијена за услугу из различитих извора
- Износ средстава из сваког појединачног извора (навести и назив извора) и % од укупног износа
- Структура трошења средстава за услугу (плате/хонорари, режијски трошкови, текуће одржавање радног простора, материјали – потребно је направити јасну и одређену структуру у складу са потребама Градске управе)
- Партиципација корисника у цени услуге

На основу Годишњег извештаја о реализацији Акционог плана врши се процена успешности реализације и евентуална корекција Акционог плана за наредну годину.

Прилози

14.1. Акциони план Стратегије развоја социјалне заштите у граду Лозници 2016-2020 (посебан документ)

14.2. Правни оквир у области социјалне заштите у Републици Србији

Закони

Закон о социјалној заштити, *Службени гласник Републике Србије*, 24/11

Закон о финансијској подршци породици са децом, *Службени гласник Републике Србије*, 16/02, 115/05, 107/09

Породични закон, *Службени гласник Републике Србије*, 18/05, 72/11

Закон о забрани дискриминације, *Службени гласник Републике Србије*, 22/09

Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, *Службени гласник Републике Србије*, 33/06

Закон о волонтирању, *Службени гласник Републике Србије*, 36/10

Закон о удружењима, *Службени гласник Републике Србије*, 51/09

Закон о локалној самоуправи, *Службени гласник Републике Србије*, 129/07

Правилници

Правилник о стручним пословима у социјалној заштити, *Службени гласник Републике Србије*, 1/12

Правилник о изменама и допунама Правилника о стручним пословима у социјалној заштити, *Службени гласник Републике Србије*, 42/13

Правилник о ближим условима и стандардима пружања услуга социјалне заштите, *Службени гласник Републике Србије*, 42/13

Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите, *Службени гласник Републике Србије*, 42/13

Правилник о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити, *Службени гласник Републике Србије*, 42/13

Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, *Службени гласник Републике Србије*, 59/08, 37/10, 39/11, 1/12

Остали акти

